

1

PEDAGOGICKÁ'

DIAGNOSTIKA

se zaměřením na školní připravenost

Mgr. Lenka Binová'

PROČ DIAGNOSTIKOVAT?

- ⇒ jakou má pro pedagoga výpovědní hodnotu?
- ⇒ co je cílem pedagogické diagnostiky?
- ⇒ jakým způsobem se závěry pracovat?
- ⇒ jakou formou předat informace rodičům?

CÍLEM DIAGNOSTIKY

je na základě zjištěných závěrů sestavit plán - záměrně řízených činností, zvolit tu oblast, která se jeví jako méně zralá vzhledem k věku (hovoříme o oslabení) a vhodně zvolenou stimulací ji pravidelně a záměrně rozvíjet.

CÍLEM DIAGNOSTIKY je:

vyhodnotit jednotlivé dílčí oblasti vývoje -
tzn. na jaké úrovni se dítě v daných oblastech
nachází a zda dosažená úroveň odpovídá
věku dítěte.

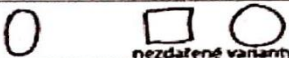
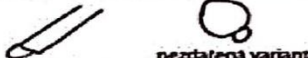
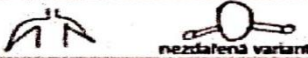
Kresba

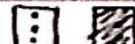
Úroveň dětské kresby souvisí s celkovou vyspělostí. V kresbě by se měly vyskytovat prvky, které odpovídají adekvátní vývojové úrovni pro daný věk.

Orientačně: kolem 6 roku by měla být přítomna dvojdimenzionální kresba končetin, kresba je proporcionálnější, jednotlivé části těla jsou připojeny lépe a na správném místě

Důležitým vodítkem úrovně je posuzování těchto atributů: jednotlivé části těla jsou zřetelně členěny (hlava, trup, ruce) – tyto části těla by měly být přítomny. Ruce jsou připojeny k trupu, hlava je pokrytá vlasy, obličej má detaily.

Parametry hodnocení kresby lidské postavy pro děti předškolního věku :

1. Oči	Oči jsou dvoudimenzionální, je vyznačená panenka.	
2. Nos	Nos – jakýkoli způsob znázornění.	
3. Nos	Nos je dvoudimenzionální.	
4. Ústa	Ústa jsou dvoudimenzionální.	
5. Vlasy	Vlasy – jakýkoli způsob znázornění.	
6. Krk	Krk – jakýkoli způsob znázornění.	
7. Krk	Krk je dvoudimenzionální a má přiměřené proporce (nesmí být stejně široký jako trup).	
8. Trup	Trup je dvoudimenzionální.	
9. Trup	Proporce trupu – výška je větší než šířka.	 nezdařené varianty
10. Paže	Obě paže jsou dvoudimenzionální.	
11. Paže	Proporce paží – délka je větší než šířka (lze hodnotit, jen pokud jsou paže zobrazeny dvěma čarami).	 nezdařená varianta
12. Paže	Paže jsou připojeny k trupu.	
13. Paže	Paže jsou připojeny k trupu ve správném místě.	 nezdařená varianta
14. Ruce	Ruce jsou oddělené od paží.	
15. Prsty	Prsty – jakýkoli způsob znázornění.	
16. Prsty	Prsty ve správném počtu.	
17. Nohy	Nohy jsou dvoudimenzionální.	

18. Nohy	Proporce nohou – délka je větší než šířka (lze hodnotit jen pokud jsou nohy zobrazeny dvěma čarami).	 nezdařená varianta
19. Nohy	Nohy jsou připojeny k trupu.	
20. Chodidla	Chodidla – jakýkoli způsob znázornění.	
21. Chodidla	Chodidla jsou dvoudimenzionální.	 nezdařené varianty
22. Oděv	Jakýkoli náznak oblečení (knoflíčky, vybarvení).	

Podrobná analýza jednotlivých položek kresby lidské postavy

Způsob propracování detailů obličeje se zlepšuje v průběhu celého předškolního věku, především u dívek. Chlapci nevěnují detailům obličeje takovou pozornost jako dívky, což může být důvodem pomalejší změny jejich zobrazování.

- Oči jsou nejčastěji zobrazovaným detailem a proměna způsobu jejich zpracování probíhá zejména u dívek relativně rychle. V 6 letech je takto zobrazí 30 % dívek a 15 % chlapců.
- Ústa jsou druhým nejčastěji zobrazovaným detailem obličeje. Mají je častěji postavy nakreslené dívkami než chlapci. Avšak nárůst četnosti dvoudimenzionálního provedení úst je pomalý a ani v kresbách šestiletých dětí jich není mnoho (takto je zobrazí jen 15 % dívek a 10 % chlapců).
- Nos nemá pro děti obou pohlaví velký význam a tak jej leckdy vůbec nenakreslí. Pokud to udělají, tak jej obvykle znázorňuje jen krátká svislá čára. Nos nemá 20 % kreseb postavy pětiletých a šestiletých dívek a víc než třetina kreseb pětiletých a šestiletých chlapců. Způsob jeho zobrazení se začíná měnit až v 6 letech. V této době nakreslí postavě dvoudimenzionální nos 20 % dívek, ale jen necelých 10 % chlapců.

Starší předškolní děti častěji nakreslí postavě krk, který spojuje hlavu a trup. Krk bývá skoro vždycky dvojdimenzionální a ve větší míře se začne objevovat v kresbách pětiletých dětí. U chlapců dojde k většímu nárůstu zobrazení krku až v 6 letech, v této době jej nakreslí 60 % dětí obou pohlaví.

Trup je nezbytnou součástí konvenční kresby lidské postavy, ale ve 4 letech jej postavě nakreslí jen 50 % chlapců a 60 % dívek. V 5 letech jej zobrazí již 90 % dětí bez ohledu na to, zda šlo o chlapce, nebo dívky a jeho případné vynechání už má jinou příčinu než vývojovou (Vágnerová, Kropáčková, Janošová, 2016). K podstatnému nárůstu četnosti nějakého zobrazení trupu dochází u dívek i u chlapců mezi 4. a 5. rokem. V průběhu vývoje se mění také proporce trupu, mezi 4. a 5. rokem má čím dál častěji větší výšku než šířku. Vývoj zobrazování končetin není rovnoměrný.

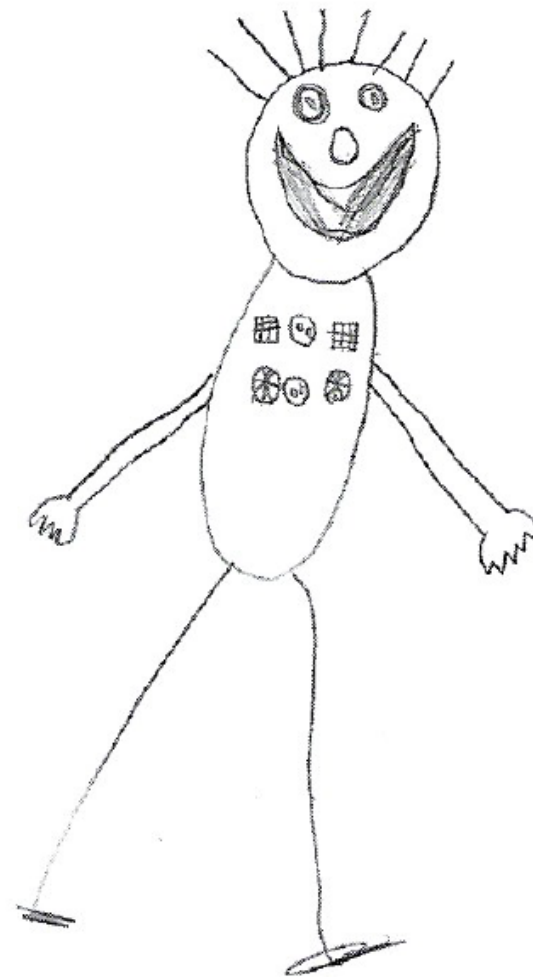
- Nohy jsou pro děti zřejmě důležitější, a proto je nakreslí téměř vždycky, zatímco paže kresba postavy čtyřletých dětí vždycky nemá (chybí u 25 % kreseb). V 5 letech už má paže naprostá většina postav (zobrazí je víc než 90 % dětí obou pohlaví). V této době už děti kreslí stejně často nohy i paže, ale zároveň se mění způsob jejich zobrazení.
- Dvoudimenzionální zobrazení paží a nohou představuje další vývojově podmíněné zlepšení kresby. Proměna způsobu zobrazování končetin probíhá rychleji u dívek.
- Dvoudimenzionální paže nakreslí postavě třetina čtyřletých dívek, v 6 letech téměř všechny. U chlapců je vývoj pomalejší, dvoudimenzionální paže nakreslí pánovi pouze 15 % čtyřletých chlapců, ale v 6 letech je takto zobrazí již tři čtvrtiny. K významnému posunu v této oblasti dochází u dívek již v 5 letech, u chlapců až o rok později.
- Podobným vývojem prochází zobrazování nohou, i když je o něco rychlejší, přinejmenším zpočátku. Dvoudimenzionální nohy nakreslí své postavě téměř polovina čtyřletých dívek, v 6 letech již 90 % dívek. U chlapců dochází k viditelnému zlepšení v této oblasti až v 5 letech. V této době nakreslí pánovi dvoudimenzionální nohy téměř polovina chlapců, v 6 letech je takto zobrazí 85 % z nich.

Ukázka kresby odpovídající věku

Chlapec; 5 roků, 7 měsíců

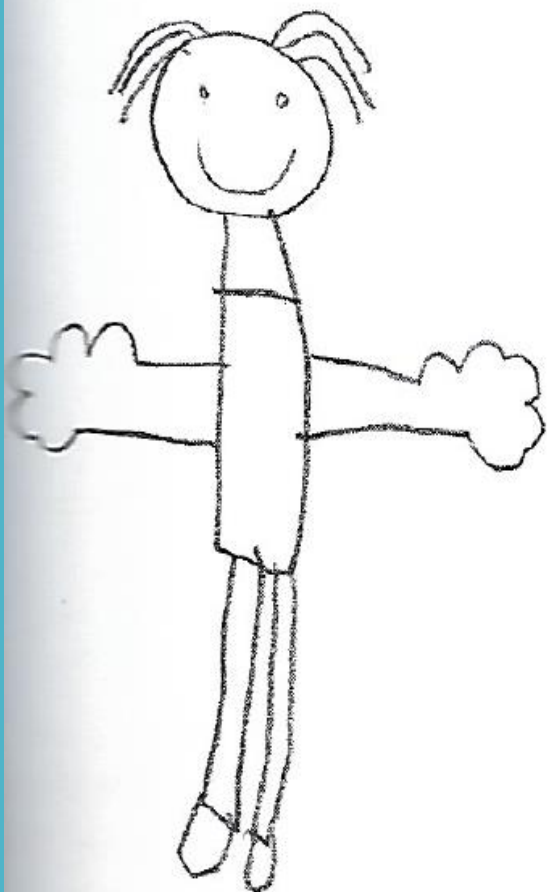


Chlapec; 5 roků, 9 měsíců



Ukázka kresby odpovídající věku

Dívka; 5 roků, 7 měsíců



Chlapec; 5 roků, 11 měsíců



Ukázka kresby kdy schéma neodpovídá věku

Dívka; 5 roků, 9 měsíců



Dívka; 5 roků, 5 měsíců



Hrubá motorika:

- Skok snožmo
- Překonávání – přeskok překážek
- Odpovídající chůze po schodech – střídání nohou
- Poskoky na jedné noze
- Chůze po šikmé ploše nahoru i dolů
- Přejde přes kladinu
- Přeskakuje snožmo nízkou překážku

LATERALITA

SOUHLASNÁ (VÝHODNÝ TIP) - ^{P/P} PRAVOSTRANNÁ

SOUHLASNÁ (VÝHODNÝ TIP) - ^{L/L} LEVOSTRANNÁ

NE SOUHLASNÁ - ZKRÍŽENÁ - P/L

- L/P

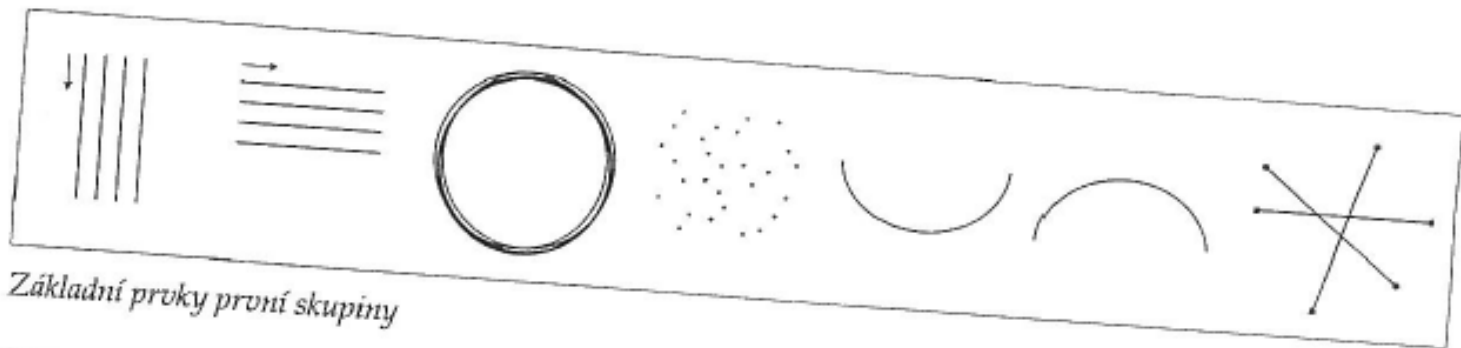
RUKA / OKO

Grafomotorika - grafomotorické prvky

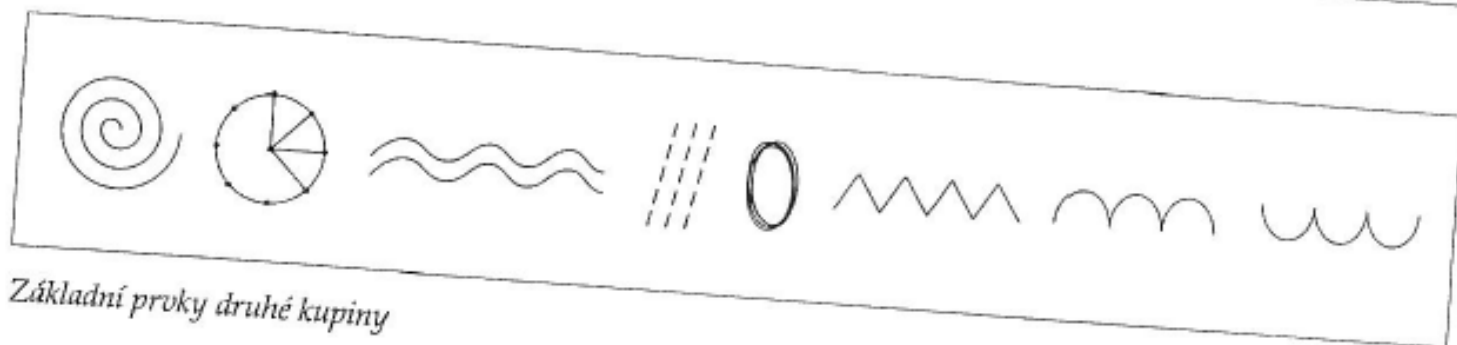
		zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Svislá čára			
2	Vodorovná čára			
3	Kruh			
4	Spirála - šneček			
5	Vlnovka			
6	Šikmá čára			
7	Zuby			
8	Horní smyčka			
9	Dolní smyčka			
10	Dolní oblouk s vratným tahem			
11	Horní oblouk s vratným tahem			

Grafomotorické prvky – (viz tabulka grafomotorických prvků dle obtížnosti)

- Svislá čára
- Vodorovná čára
- Kruh
- Spirála
- Vlnovka
- Šikmá čára
- Zuby
- Horní smyčka
- Dolní smyčka
- Horní oblouk s vratným tahem
- Spodní oblouk s vratným tahem



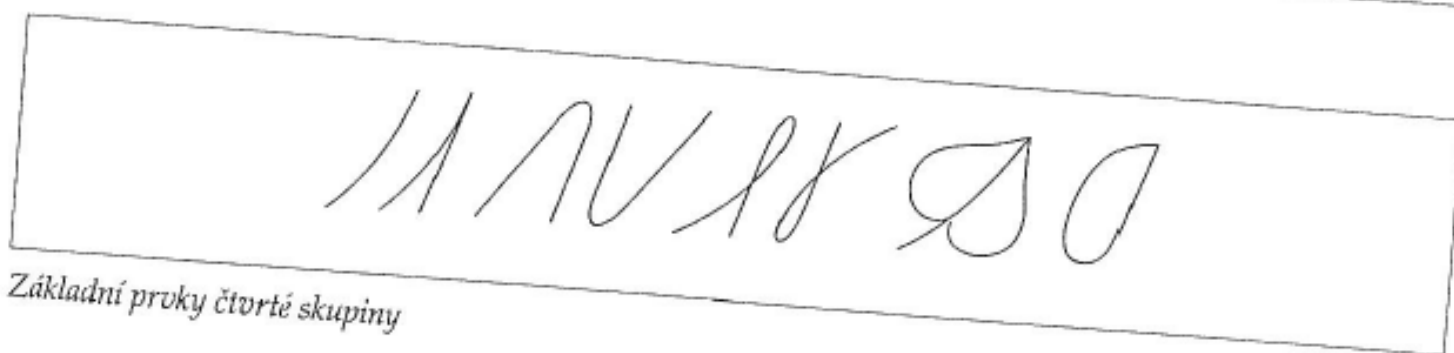
Základní prvky první skupiny



Základní prvky druhé skupiny



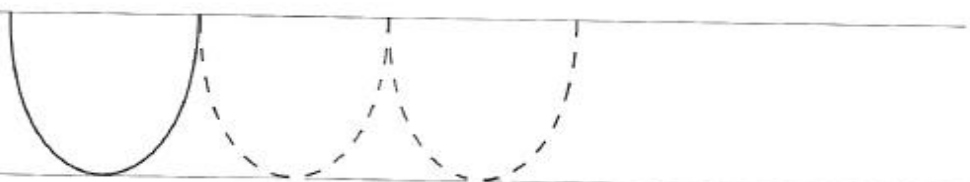
Základní prvky třetí skupiny



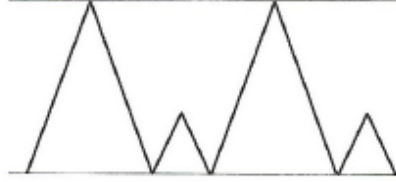
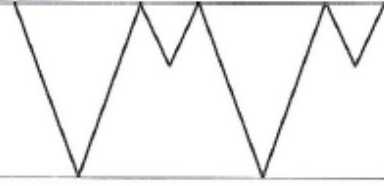
Základní prvky čtvrté skupiny

„Milé tužky a pastelky, dívám se, jak vám jde práce pěkně od ruky. Čekají vás mistrovské zkoušky,“ dal se do řečnění malíř Augustýn. „Zvládly jste proběhnout všechny dráhy, nezaskočilo vás ani obtahování obrázků. Dokázaly jste pomáhat zvířátkům v zoologické zahradě, výborně jste obstály u architekta Cihličky. U mne v ateliéru jste se také neztratily. Je tady poslední zkouška. Ukažte, co všechno umíte.“

Souhrn základních prvků, jejich střídání, střídání velikostí.

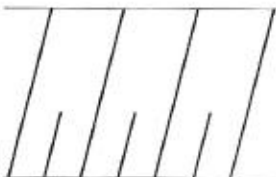
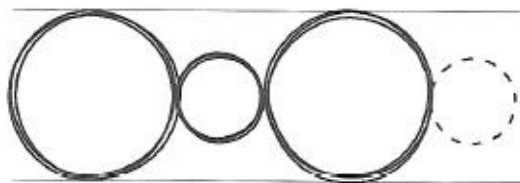
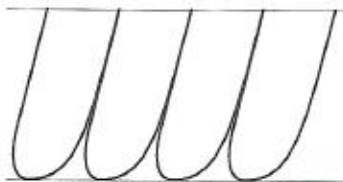
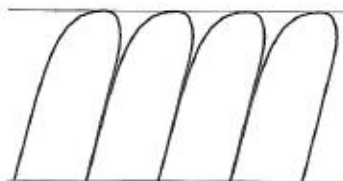


OoOo



l l l

l l l

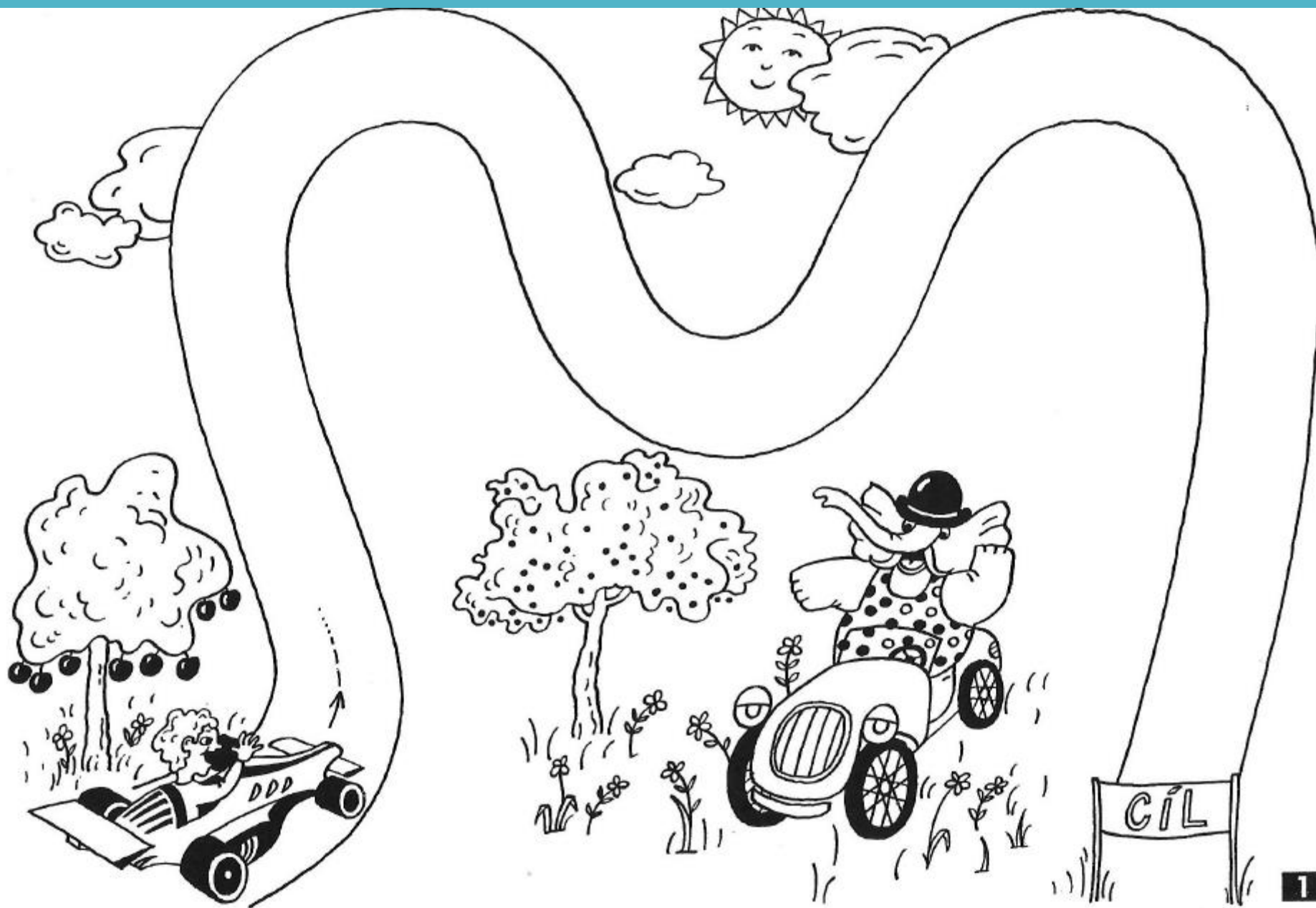


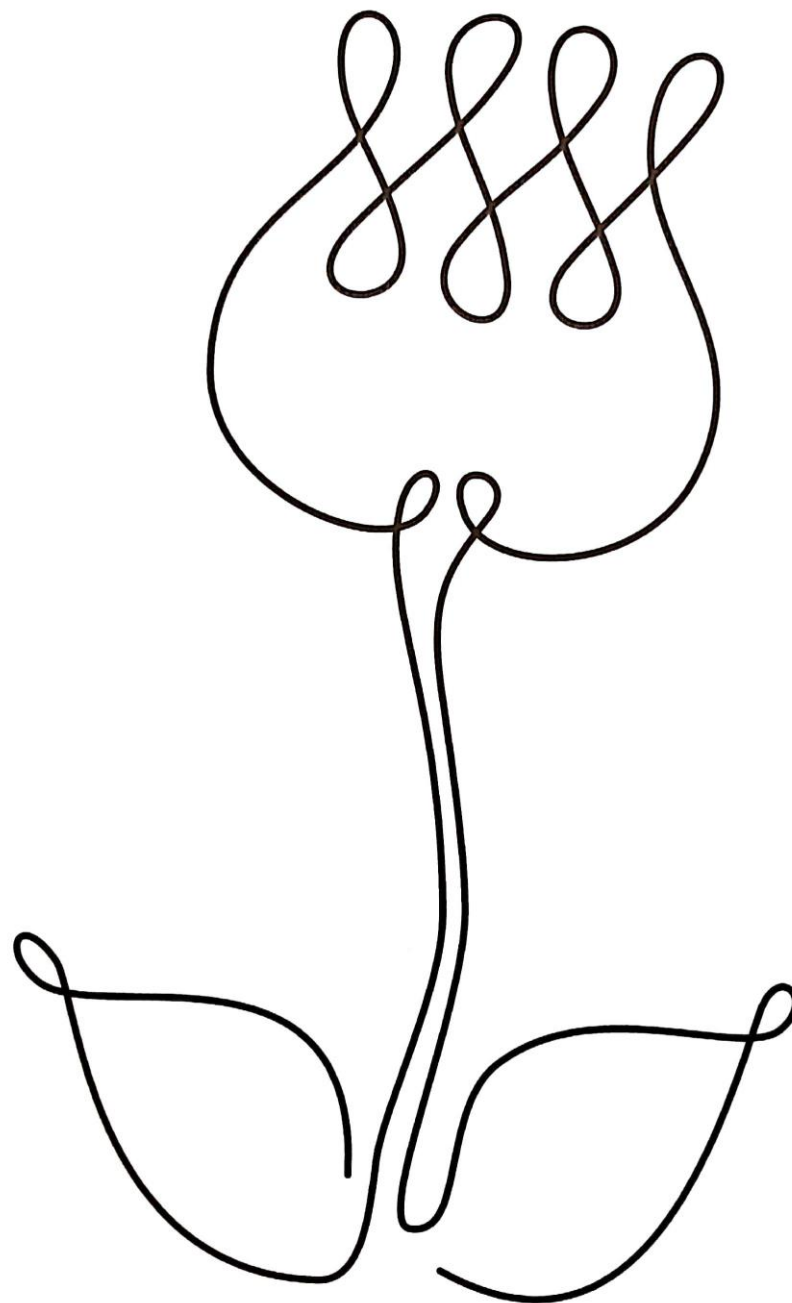


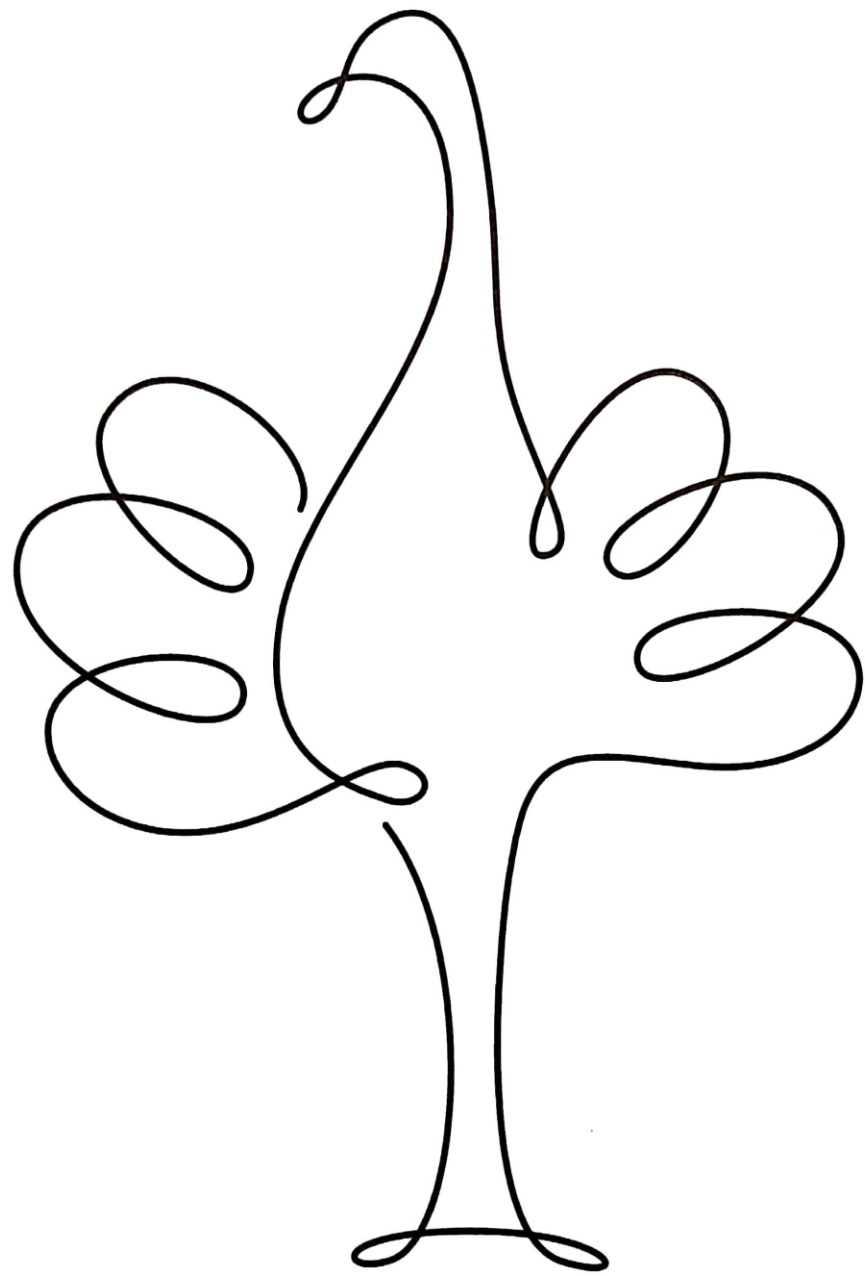
„Blahopřeji,“ rozechvěle oznamoval Augustýn. „Zvládly jste vše výborně, ve světě se neztratíte. Vím, že vaše další cesta povede do školy společně s Adámkem. Brzy se naučíte opravdově psát. Já se budu těšit, že na mne nezapomenete a napíšete mi dopis, že se vám daří dobře a že se vám ve škole líbí. A že nezapomenete také připsat, co všechno nového jste poznaly.“
A co Máňa? Ta už se školy nemohla dočkat, nemohla ani dospat, jak moc se do školy těšila.

Vizuomotorická úroveň

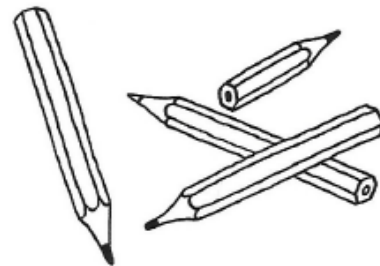
- Vedení čáry v dráze
- Obtahování na předlohu (jedna linie)
- Překreslení obrázku, symbolu dle vzoru (předlohy)
- Dokreslování částí obrázků
- Lateralita:
- Diagnostika dominance ruky u dítěte (viz. příloha – orientační test LATERALITY)
- Diagnostika dominance oka – lateralita oka (ukázky zadaných úkolů k určení dominance oka)

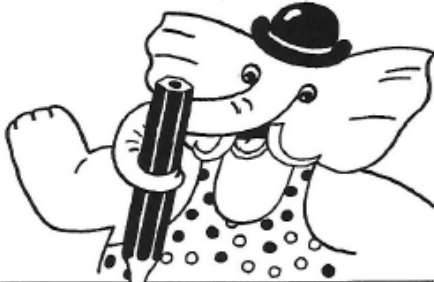


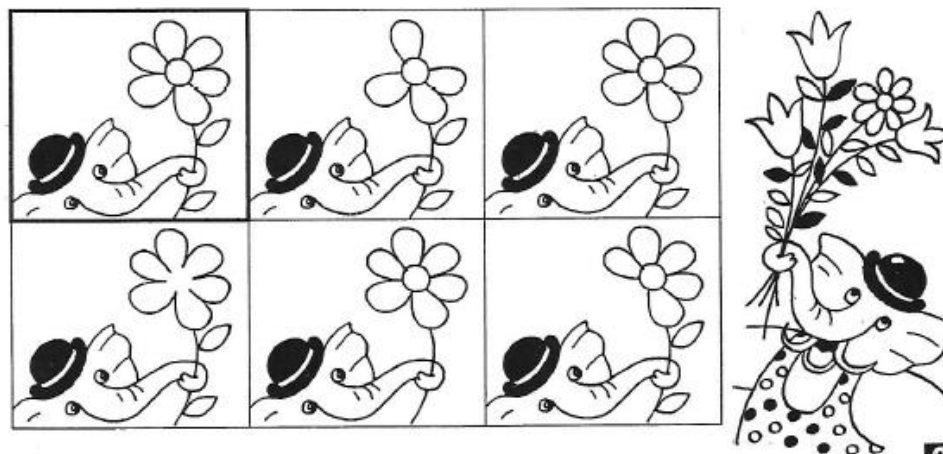
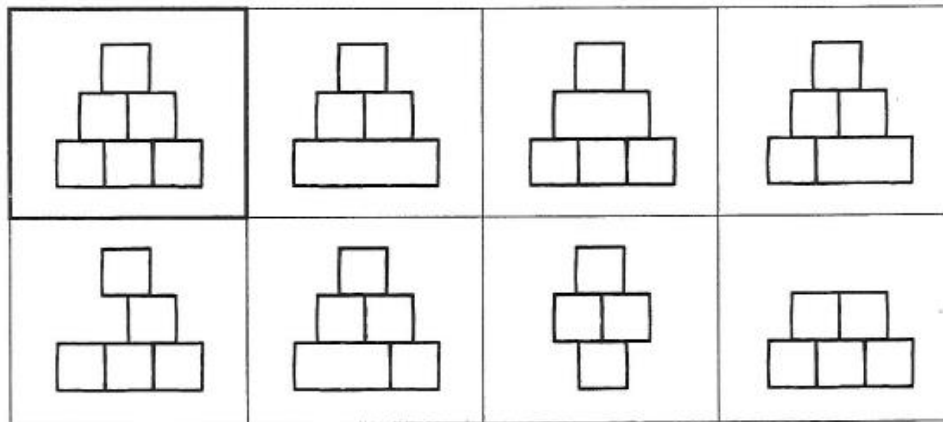
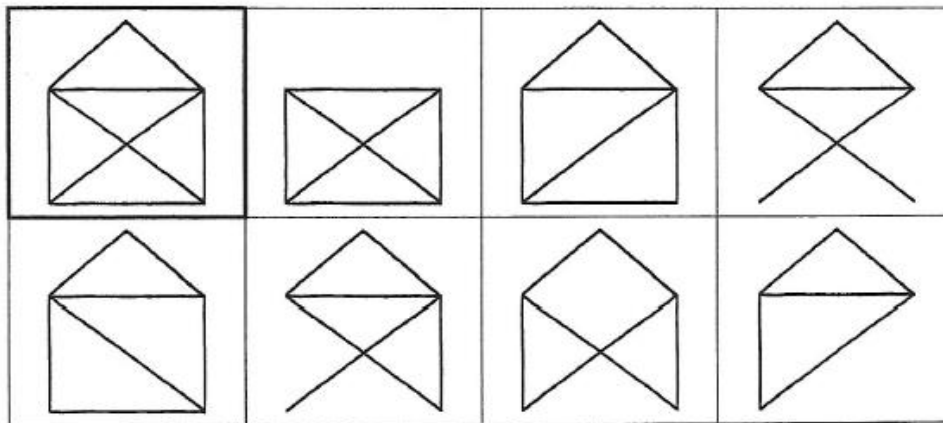




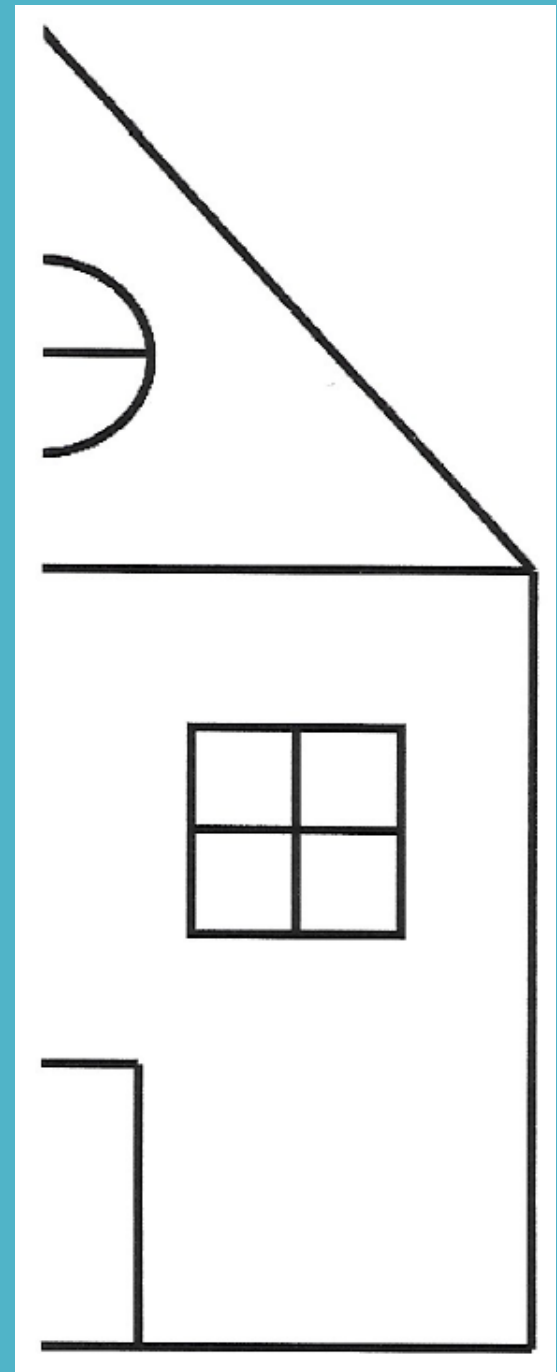
○ ○ ○
□ □ □
× × × ×
/ / / /



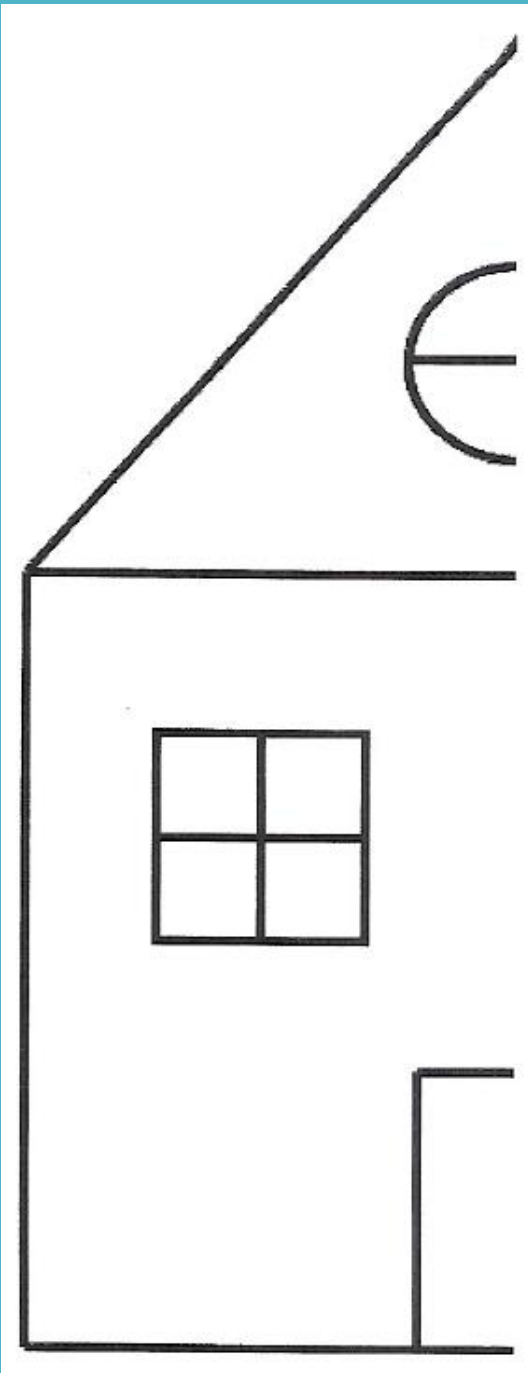

△ △
□ □
▽ ▽ ▽

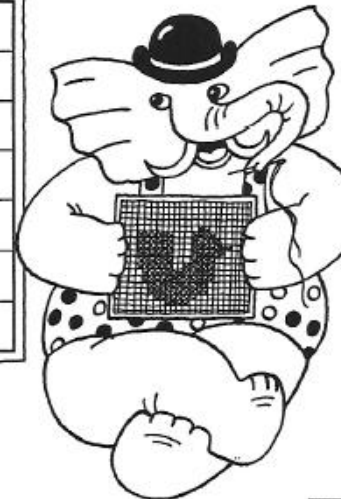
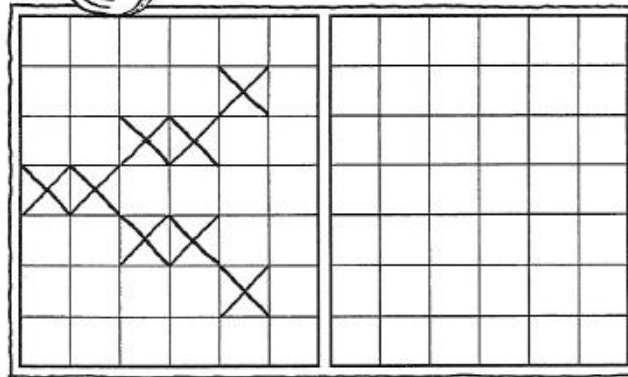
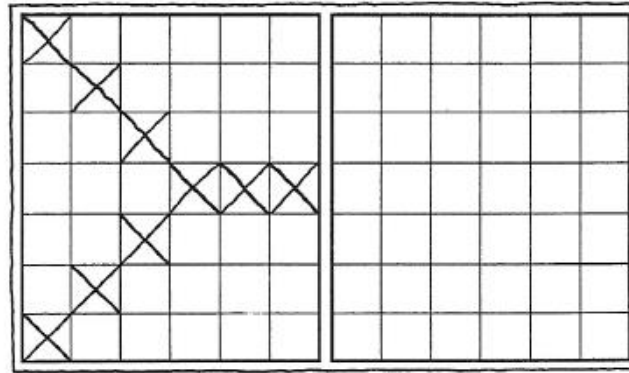
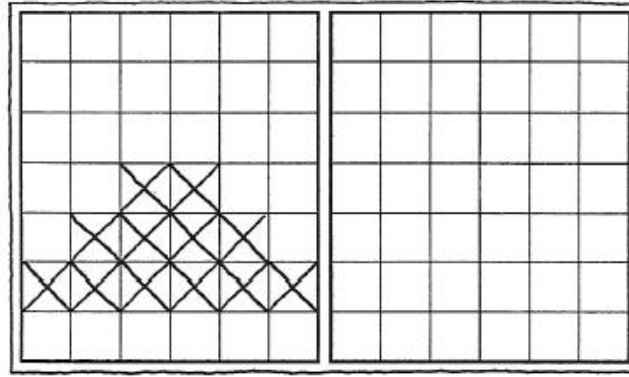


Zadání pro leváky



Zadání pro praváky





ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ

- VNÍMÁNÍ BAREV
- FIGURA A POZADÍ
- ZRAKOVÁ DIFERENCIACE
- ZRAKOVÁ ANALÝZA A SYNTÉZA (vnímání části a celku)
- ZRAKOVÁ PAMĚŤ

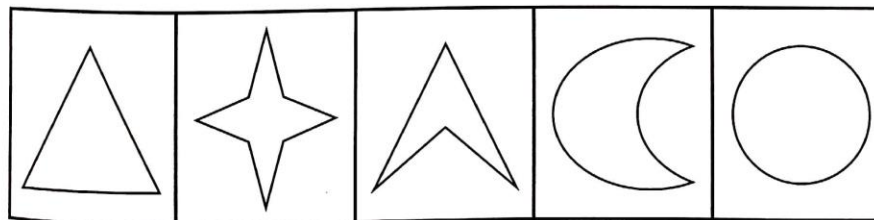
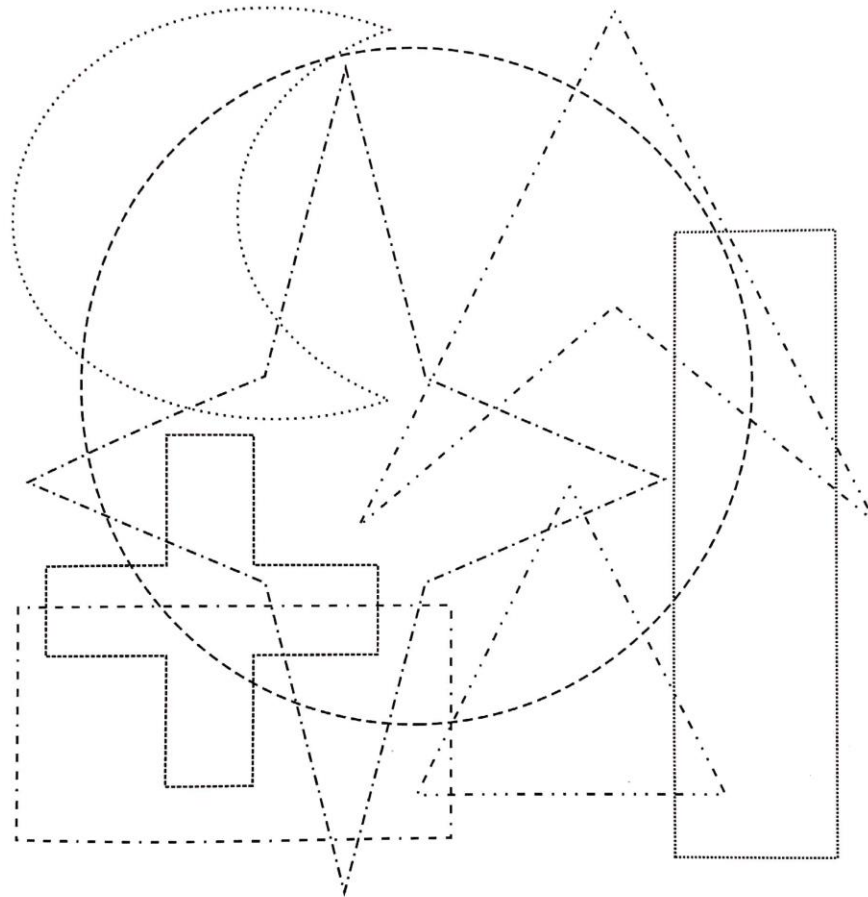
Vnímání barev:

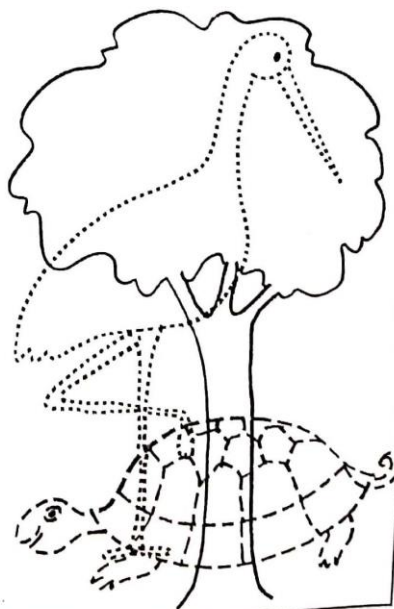
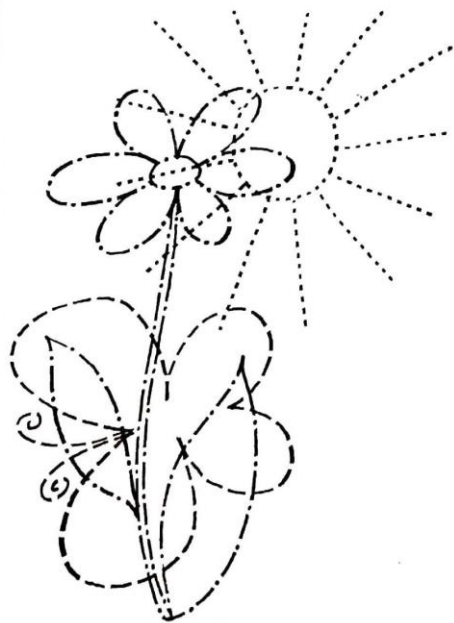
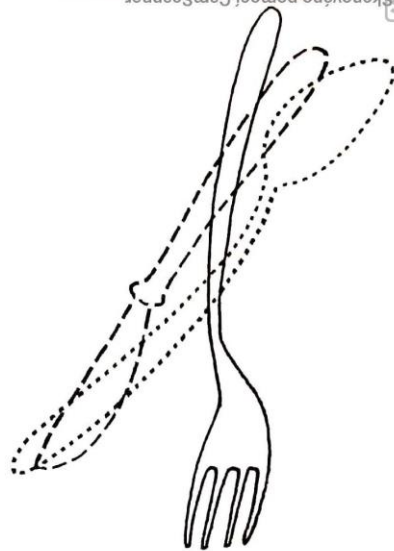
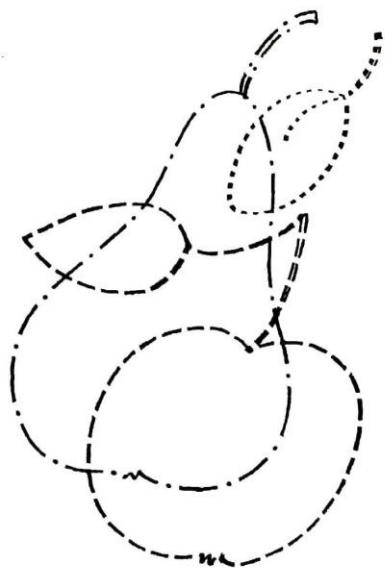
- Ukáže a pojmenuje základní barvy
- Ukáže a pojmenuje doplňkové barvy
- Ukáže a pojmenuje odstín jedné barvy

Figura a pozadí:

- Sleduje linii mezi ostatními liniemi
- Vyhledá určený tvar na pozadí



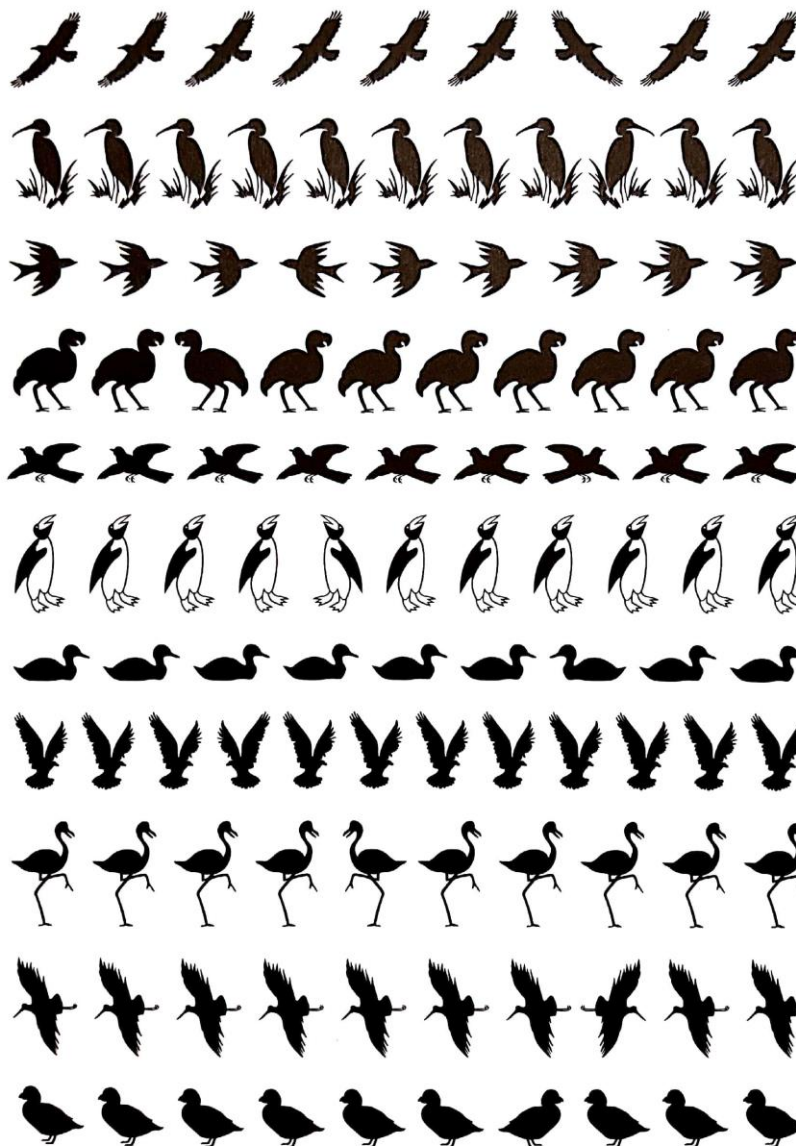




Zraková diferenciacie (rozlišování)

- Odliší obrázek jiné velikosti
- Odliší jiný obrázek v řadě
- Odliší obrázek lišící se horizontálně
- Odliší obrázek lišící se detailem
- Odliší obrázek lišící se vertikálně (reverzní tvary)
- Určí dvojice lišících se obrázků

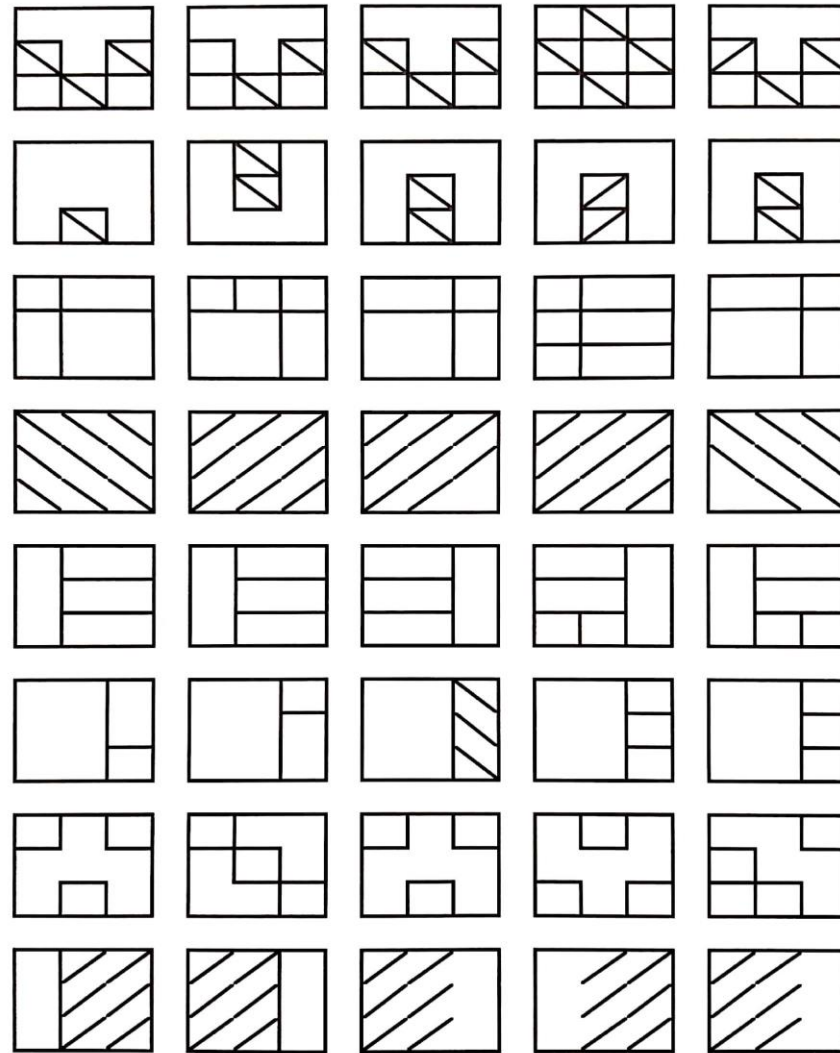
Označ v řadě jiný obrázek.



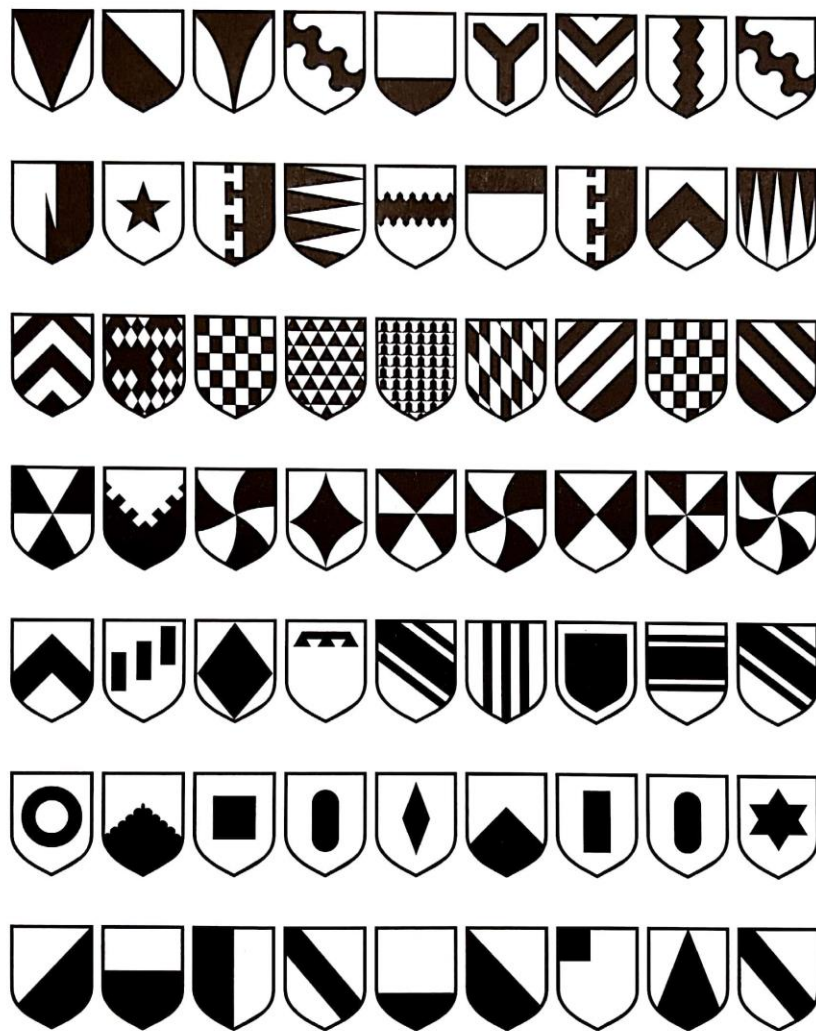
Označ v řadě jiný obrázek.



Označ v řadě dvě shodné vlajky.



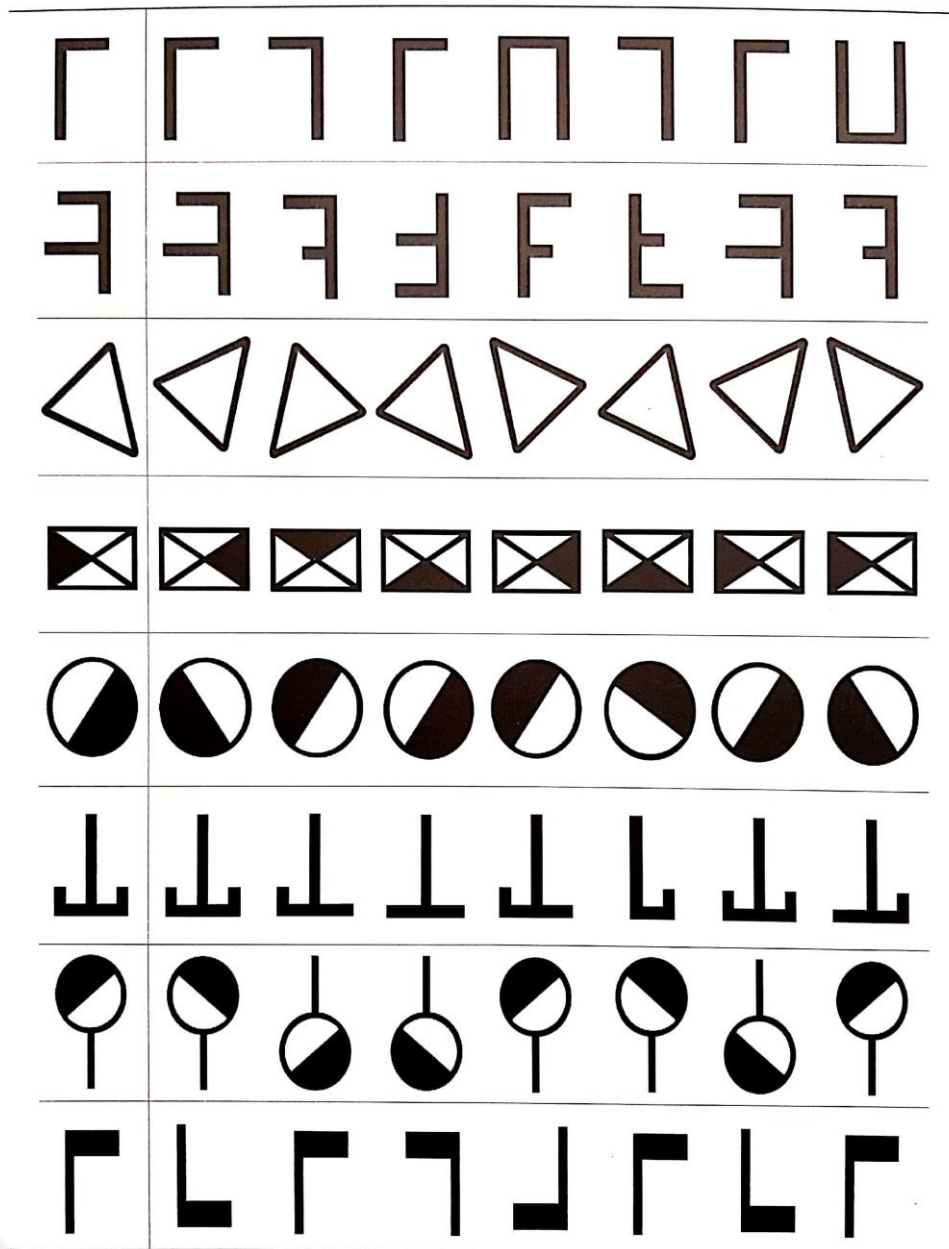
Najdi v řadě 2 stejné erby.



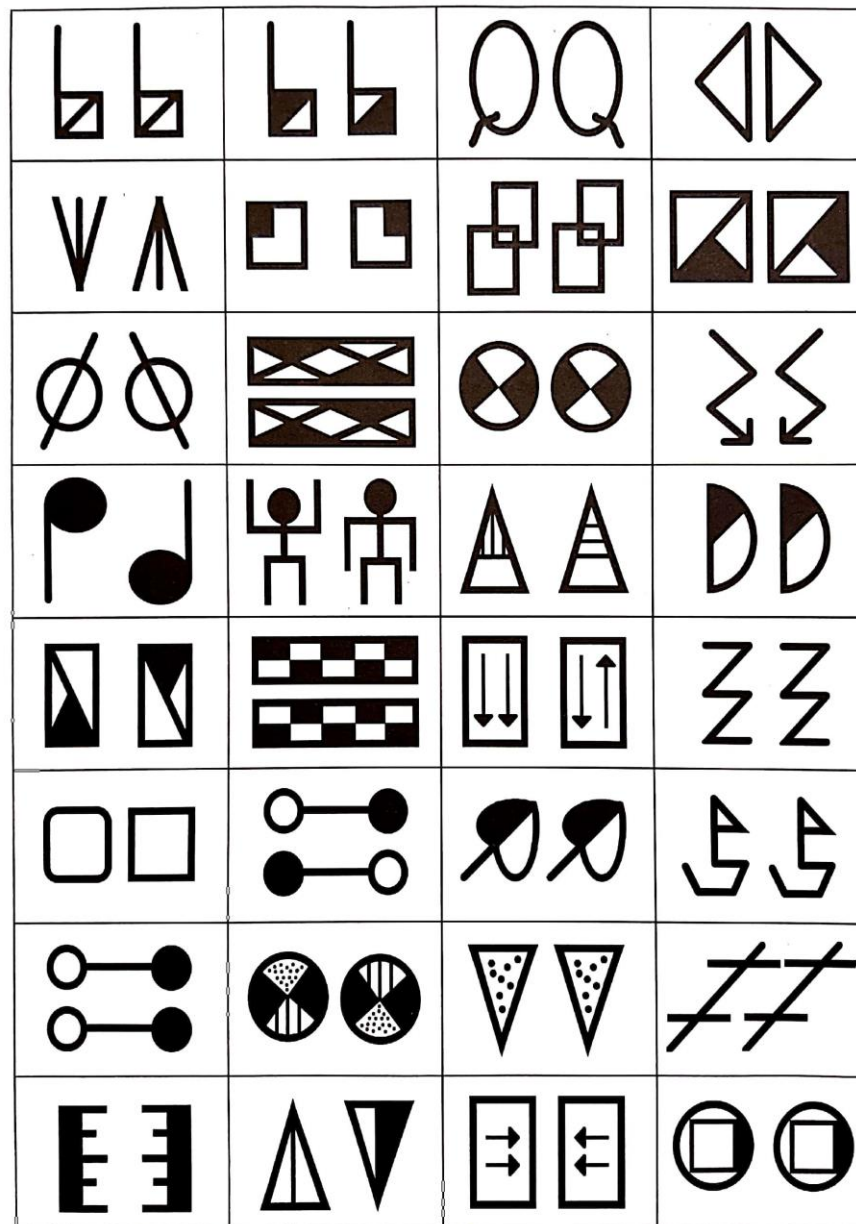
Zvýrazni v každém řádku tvary, které jsou stejné jako ten první.

n	n	u	u	n	u	n	u	n
u	u	u	u	u	u	u	u	u
u	n	u	u	u	n	u	u	u
m	m	m	n	m	m	m	n	n
m	m	m	m	m	m	m	m	m
w	w	w	w	w	w	w	w	w
3	3	ε	ε	3	3	ε	3	ε
3	3	ε	ε	3	ε	ε	3	3

Najdi všechny tvary, které jsou stejné jako první tvar v řádce, a podtrhni je.



Rámečky s nestejnými tvary vybarvi.

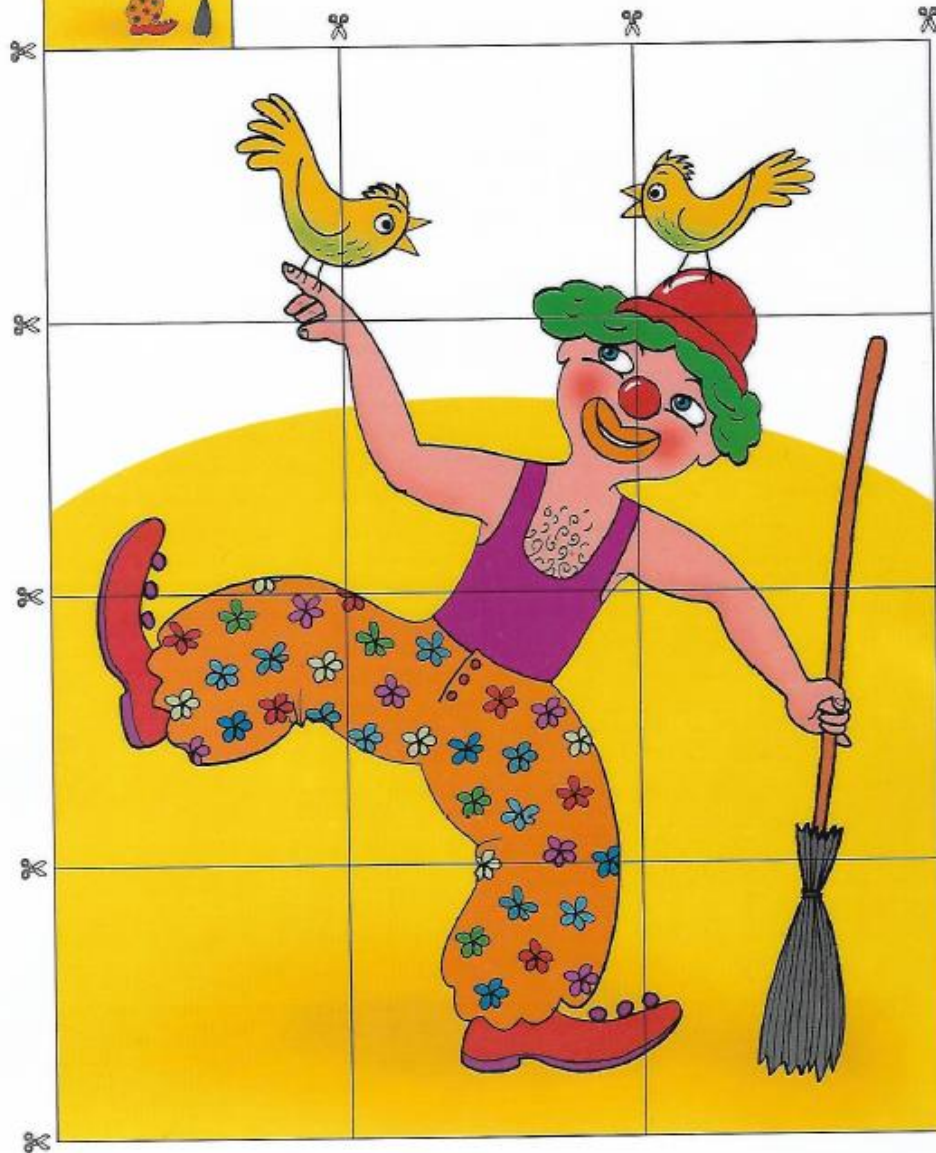


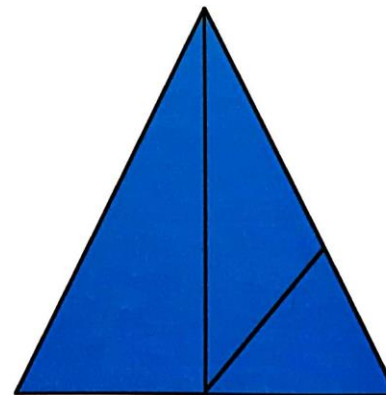
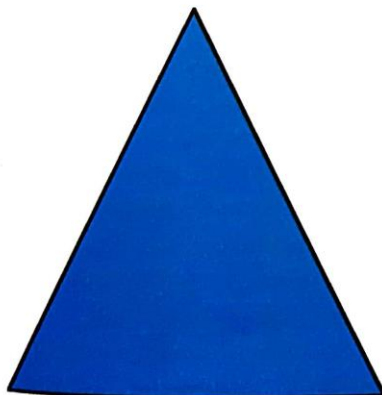
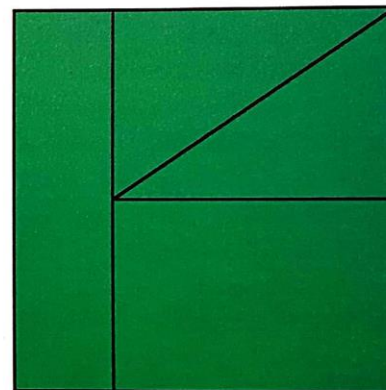
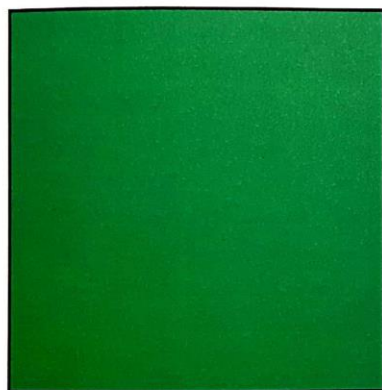
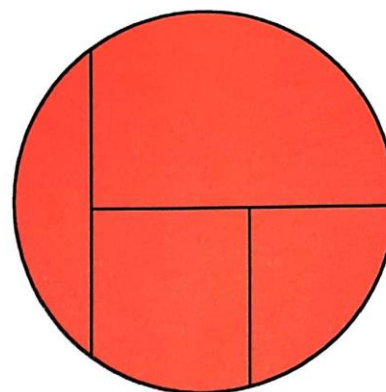
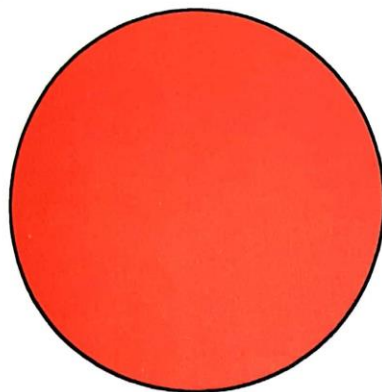
Zraková analýza a syntéza

- Složí rozstříhané obrázky a tvary z několika částí na předlohu
- Složí rozstříhané obrázky a tvary z několika částí podle předlohy

Zraková paměť

- Kimova hra – zapamatuje si z šesti předmětů minimálně tři
- Určí, který předmět z počtu 6- ti chybí na stole
- Umístí předmět dle polohy (zapamatování si předmětu i jeho polohy)





Zrakové vnímání

		zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Pojmenuje základní doplňkové barvy			
2	Pojmenuje odstíny jedné barvy			
3	Odliší obrázek - symbol lišící se detailem			
4	Odliší obrázek - symbol zrcadlově obrácený reverzní tvar			
5	Odliší dvojice - symbolů shodných a neshodných			
6	Složí obrázek - tvar z několika částí			
7	Doplne chybějící část v obrázku			
8	Jmenuje obrázky dle instrukce "zleva-doprava"			

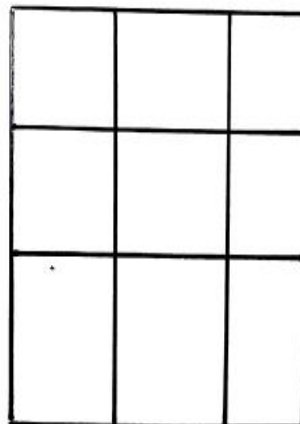
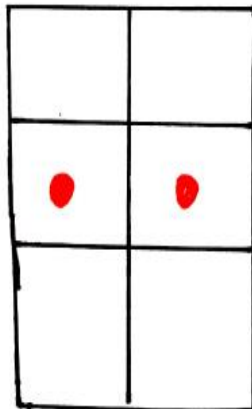
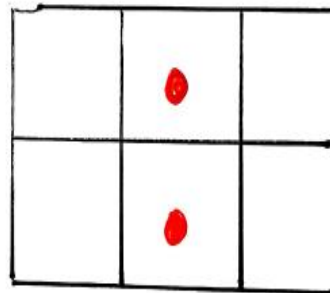
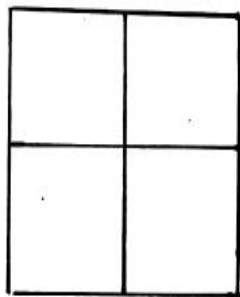
Prostorová představivost

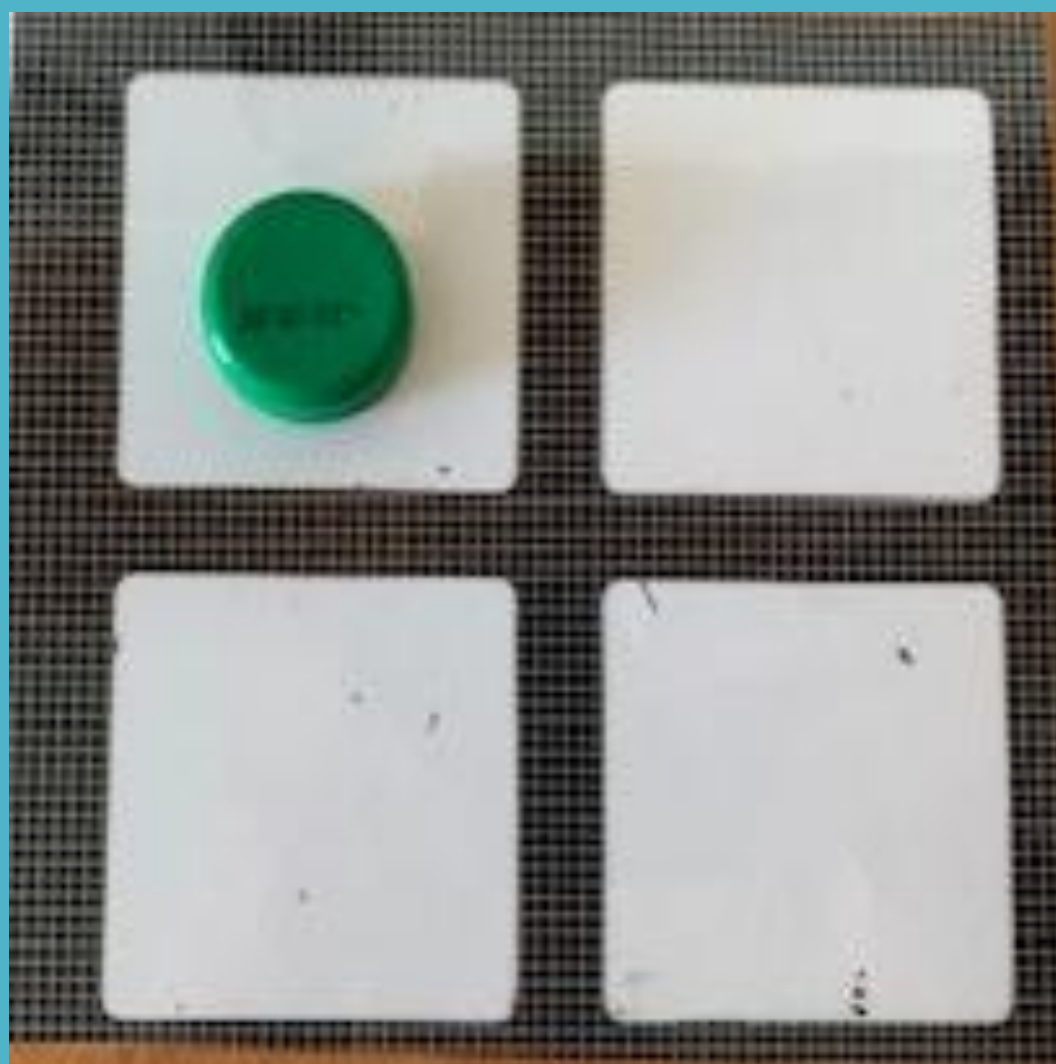
- Umístí předmět dle zadání předložkových vazeb (polož pod, nad, za....)
- Určí umístění předmětu – aktivně používá předložkové vazby (kde leží.....)
- Umístí předmět dle zadaných instrukcí (dvě kritéria – polož nahoru doleva)
- Určí polohu předmětu (aktivně pracuje s pojmy dvou kritérií – např. nahoře vpravo)
- Jmenuje obrázky zleva doprava
- Chápe pojmy

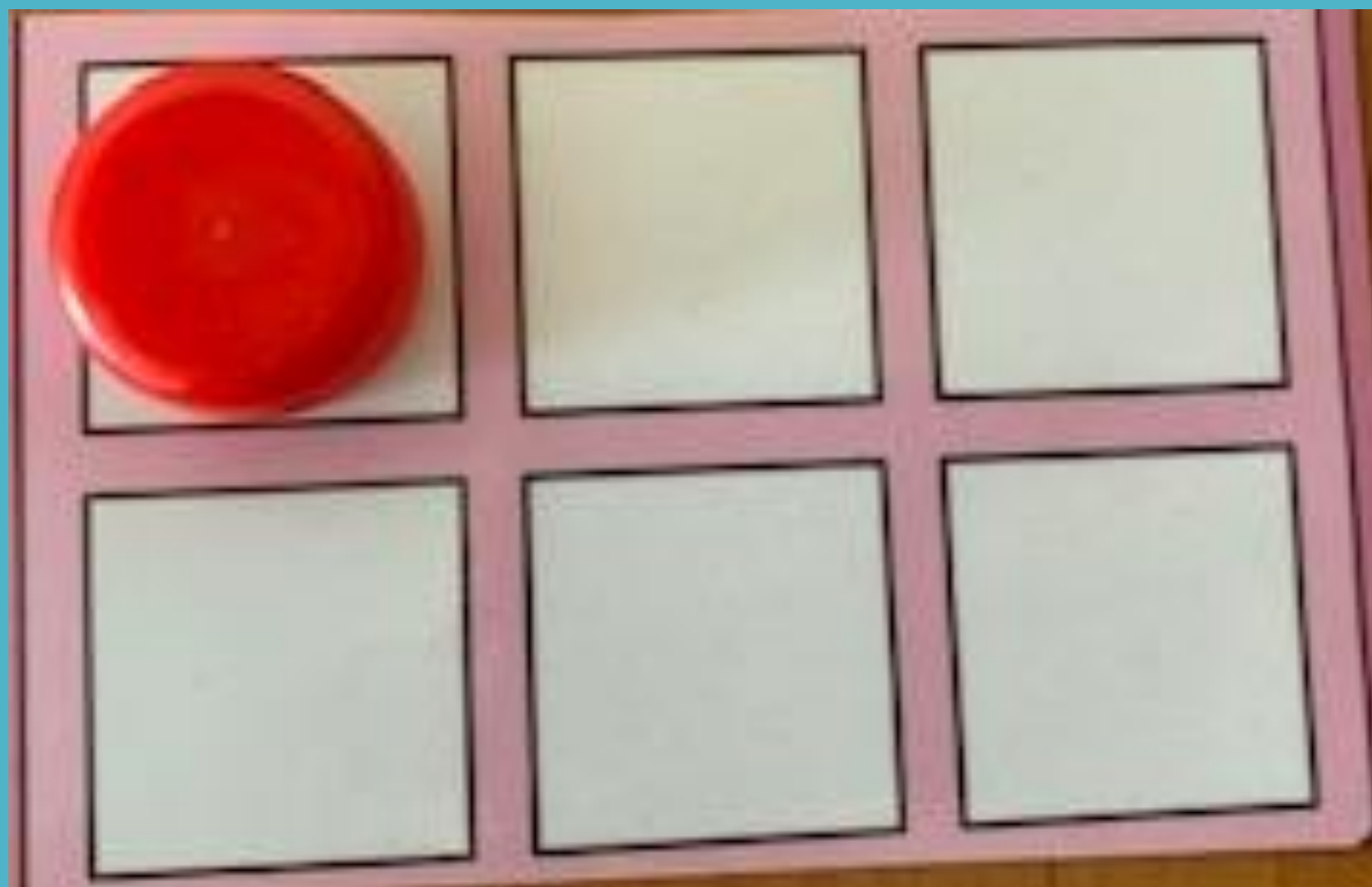
VYHLEDA' DLE ZADANI' - pasivně

URČI' - POJMENUJE - aktivně

POLOHU PŘEDMĚTU DLE DOU KRITÉRIÍ

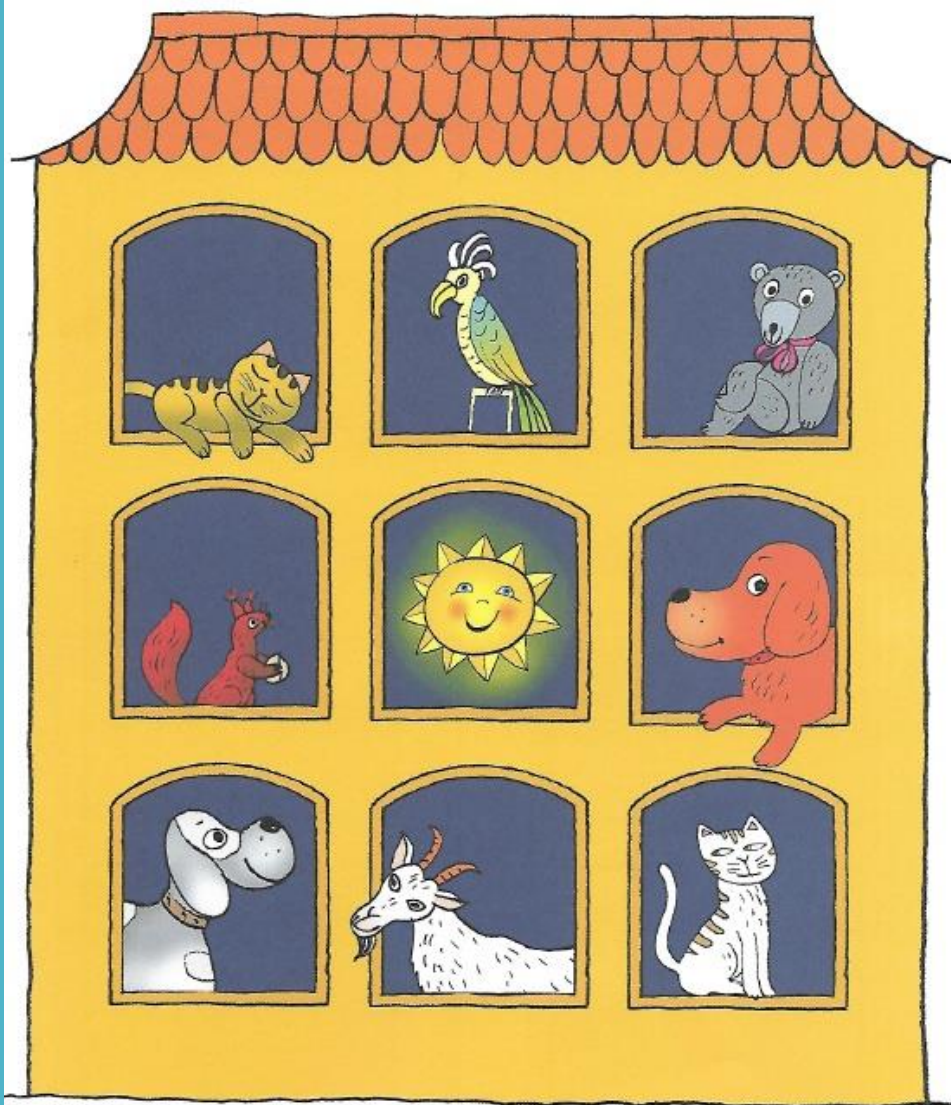






Po obědě všichni jeli k babičce. Cestou potkali zajímavý dům. „Podívejte, to je, panečku, domeček. Bydlí v něm někdo, kdo má rád zvířátka,“ upozornila Terežka ostatní. „Tam bydlí také medvídek,“ byl nadšený Pavlík. „Mně se nejvíce líbí pes v okně vpravo uprostřed,“ vybral si Matýšek.

Prostorová orientace. Upevňujeme pojmy z prostorové orientace. S dítětem si říkáme, co je v oknech nahoře, vlevo, vpravo, co je v okně uprostřed, nahoře uprostřed, vlevo nahoře, vpravo dole atd.





Prostorové vnímání

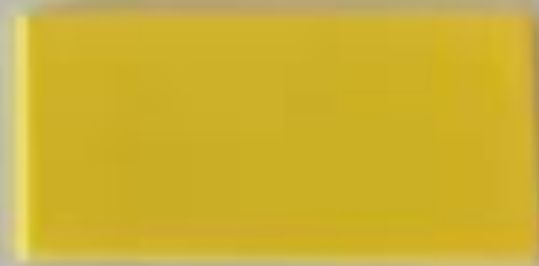
		zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Vnímání prostoru			
2	Nahoře, dole			
3	První, poslední			
4	Uprostřed, prostřední, předposlední			
5	Hned před, hned za			
6	Vpravo, vlevo, tělesné schéma			
7	Vpravo, vlevo - umístění předmětu			
8	Vpravo nahoře... Vlevo dole - umístění předmětu - dvě kritéria			

Matematické představy

- Porovnávání
- Třídění
- Řazení
- Množství tvary

Tvary

- Určí a pojmenuje:
- Trojúhelník
- Čtverec
- Kruh (tolerujeme pojmenování „kolečko“)
- Obdélník

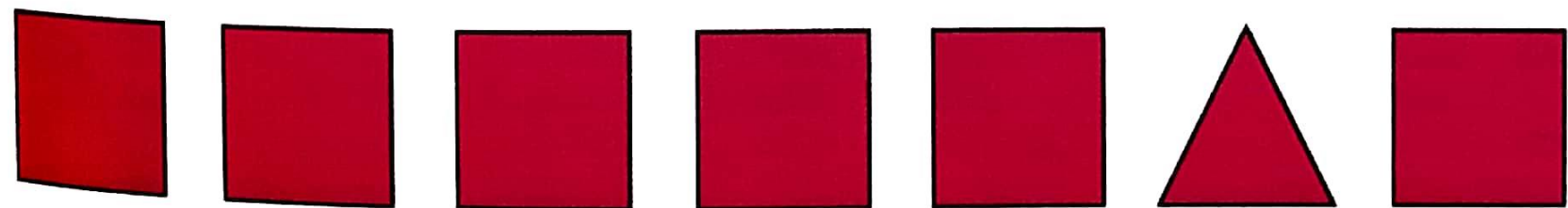
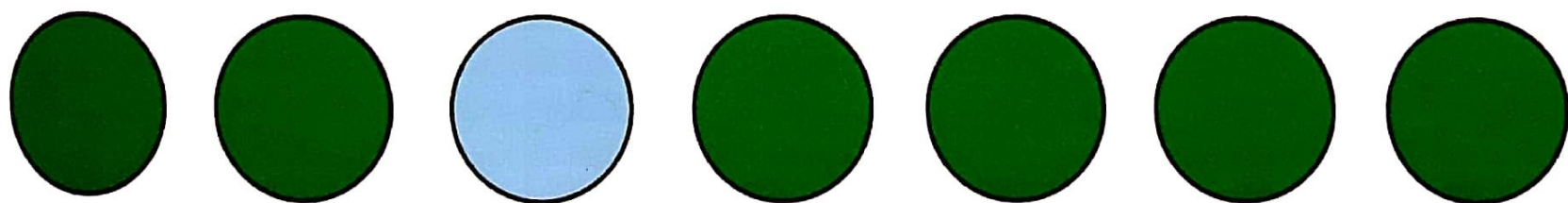
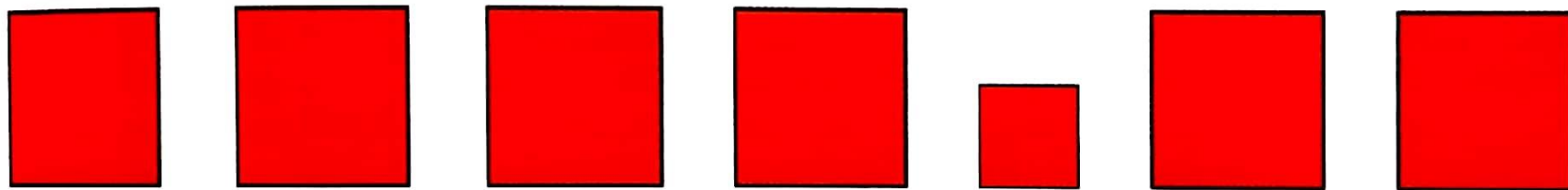


Porovnávání

- Užívá pojmy menší x větší, kratší x delší, nižší x vyšší
- Chápe pojmy některé, žádné, všechny....
- Porovnávání dvou skupin – aktivně užívá pojmy méně, více, stejně (odlišné uspořádání a velikost prvků – neustálená konfigurace)
- Sestaví skupinu na základě zadání – o jedno méně, o jedno více

Třídění

- Třídění na základě dvou matematických kritérií (např. žluté kruhy, malé čtverce)
- Třídění na základě tří kritérií (např. malé zelené čtverce....)



Řazení

- Seřadí pět prvků dle velikosti (od největšího po nejmenší, od nejmenšího po největší)
- Určí a pojmenuje největší, nejmenší, prostřední

Množství

- Napočítá do 10-ti
- Orientuje se v oboru do 6-ti, popř. do 10-ti
- Chápe pojmy: uber, přidej, bez, dohromady, kolik zůstalo – na základě těchto pojmů vytváří skupiny o daném počtu (např. uber tři, kolik zbylo....)



Příloha M25, M26, M27, M28: Seřadí tři prvky podle velikosti. Pojmenuje nejmenší, největší.
Seřadí – malý, střední, velký; vysoký, vyšší, nejvyšší; málo, méně, nejméně.
Pojmenuje – malý, střední, velký; vysoký, vyšší, nejvyšší; málo, méně, nejméně.



TVOŘENÍ SKUPIN (nácvik sčítání - odečítání)



PŘIDEJ

UBER

TŘI a DVA - kolik dohromady

PĚT bez DVOU - kolik zbylo

- 0 JEDNO VÍCE
- 0 JEDNO MÉNĚ
- STEJNĚ

! POLOŽ SEM TAKOVÝ POČET
ABY BYLO

- 0 JEDNO VÍCE NEŽ VLEVO
- 0 JEDNO MENE NEŽ VLEVO
- STEJNĚ JAKO VLEVO



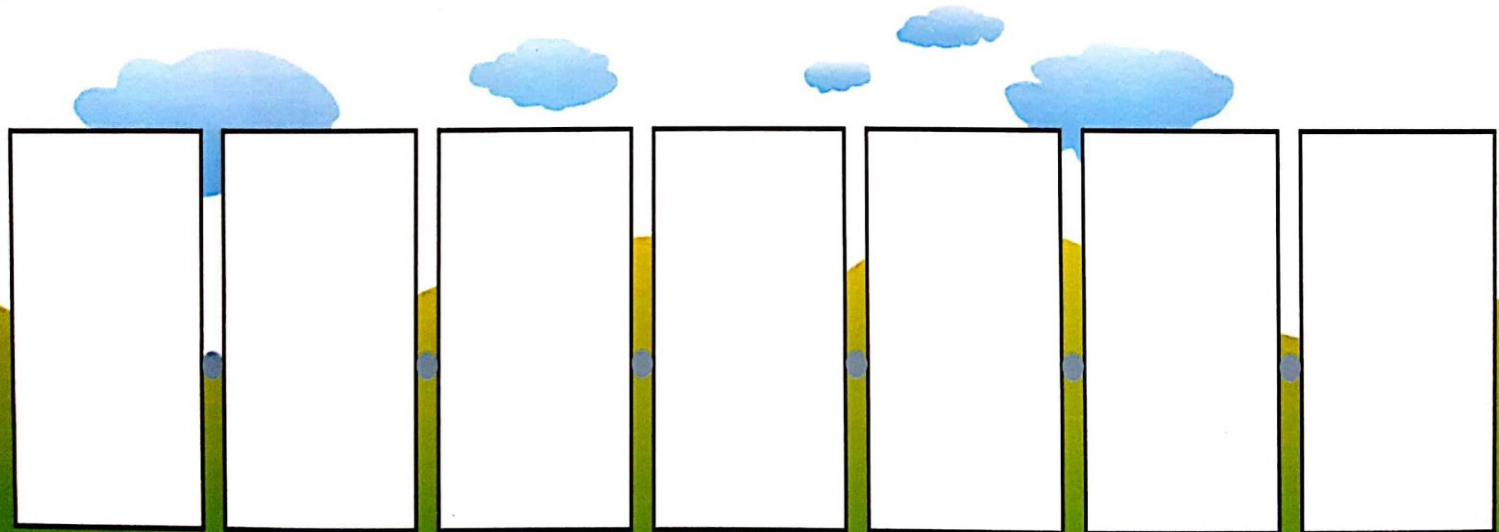
POLOŽ DO ŘADY DLE INSTRUKCE - ZADÁNÍ

nopr: na první místo

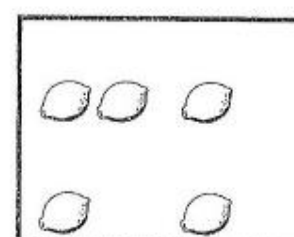
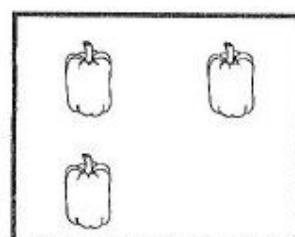
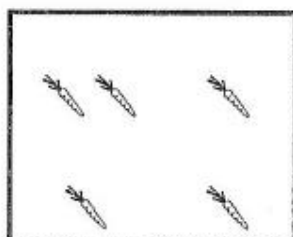
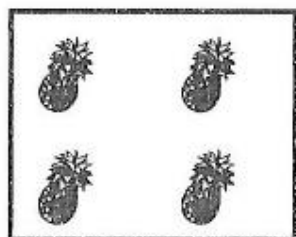
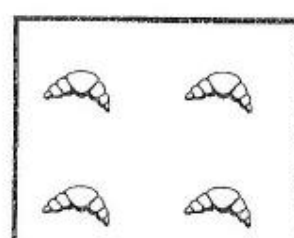
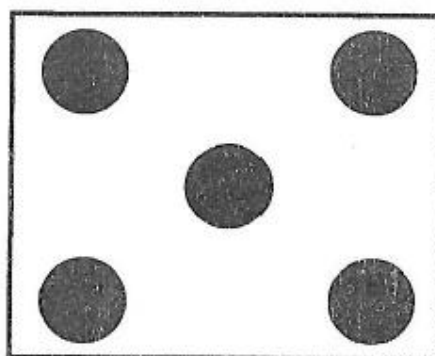
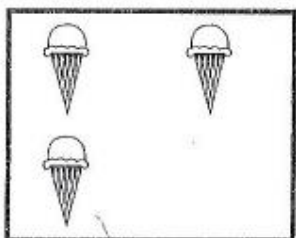
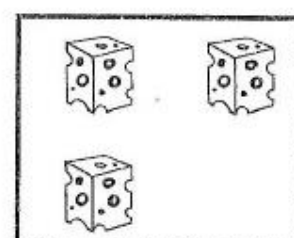
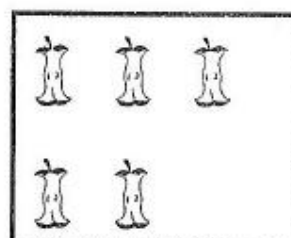
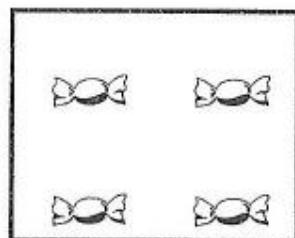
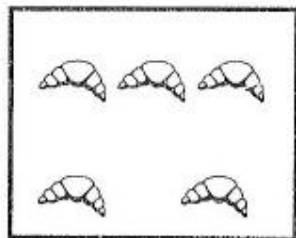
: jako třetí

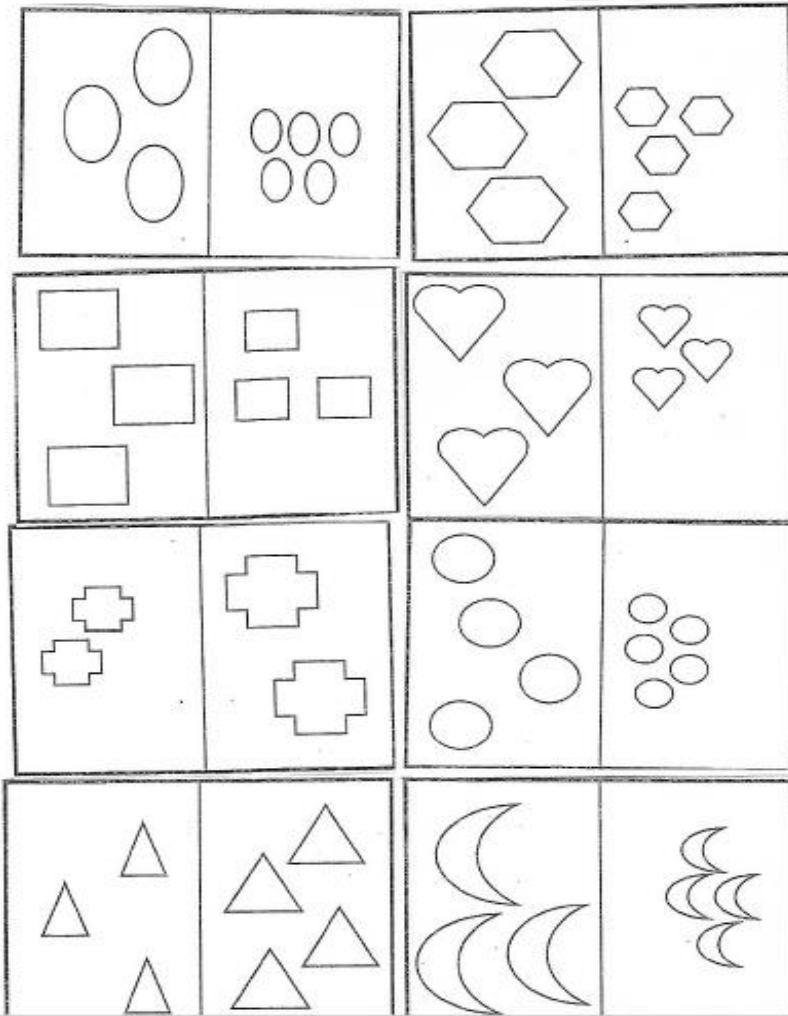
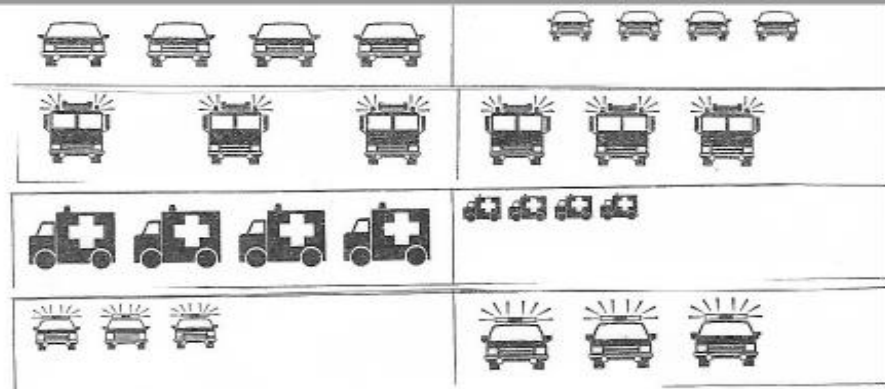
: hned před modrý

: mezi červený a žlutý....



Spoj čarou s prostředním rámečkem **všechny** rámečky, ve kterých je **stejný počet prvků**.





Matematické představy

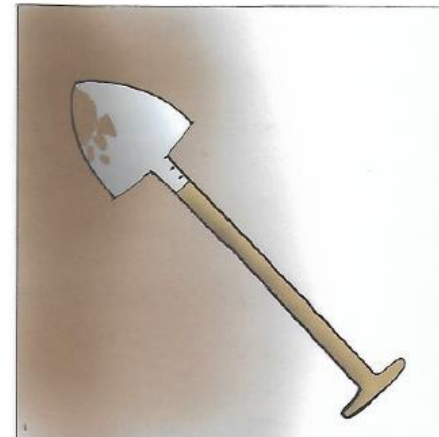
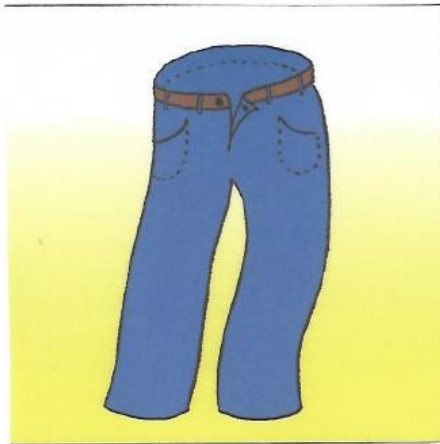
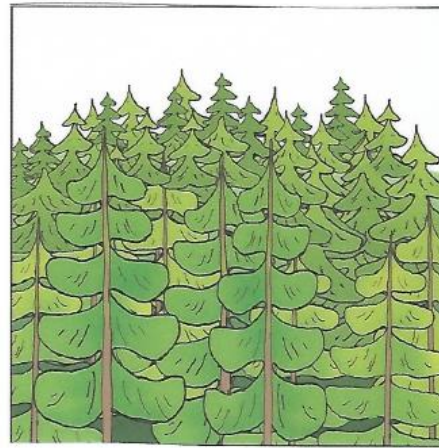
		zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Porovnávání - pojmy Více x Méně x Stejně			
2	O jedno více			
3	O jedno méně			
4	Napočítá do 10-ti			
5	Chápe pojmy - uber, přidej, kolik dohromady, kolik zbylo			
6	Pojmenuje geometrické tvary			

Sluchové vnímání

- Sluchová diferenciacce
- Určí počet slabik – rytmičuje
- Sluchová analýza a syntéza

Sluchová analýza a syntéza

- Roztleská slovo na slabiky – určí počet slabik
- Určí počáteční hlásku
- Vyhledá obrázky začínající na určenou hlásku
- Určí poslední souhlásku (pozor!!!! určení poslední samohlásky může nastoupit až po 6-tém roce života, v předškolním věku by dítě mělo určit poslední slabiku – např. koláče ---končí na „če“)
- Určí, zda dané slovo obsahuje hlásku (slyšíš ve slově drak ...písmenko „v“)



Sluchové vnímání

Sluchová analýza a syntéza

	Počet slabik	zvládá	zvládá s dopomocí	neurčí počet	nezvládá vytleskat
1	Sáně				
2	Okno				
3	Papuce				
4	Čáp				
5	Karamela				

	První hláska	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Stůl			
2	Dveře			
3	Žížala			
4	Aktovka			
5	Jana			

	Poslední hláska	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Les			
2	Rýč			
3	Vím			
4	Dům			
5	Tomáš			

Sluchová diferenciacie:

Rozliší zmeny samohlásek

- Perník-parník
- Kapr-kopr

Rozliší zmeny znělých a neznělých hlásek

- Pije-bije
- Kosa-koza
- Tělo-dělo
- Noc-nos

Kombinace bezvýznamných slabik – rozliší shodu a rozdíl

- Dynt-dint
- Hak-kah
- Mut-put

	Obsahuje slovo...?	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Pes – hlásku e?			
2	Kočka – hlásku u?			
3	Trám – hlásku r?			
4	Ulice – hlásku a?			
5	Škola – hlásku d?			

	Sluchová Analýza	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Pes			
2	Káva			
3	Pusa			
4	Kočka			

Rozliší slova při změně délky

- Máj – maj
- Víla-vila
- Pára-párá

Rozliší slova se změnou tvrdé a měkké slabiky (měkčení)

- Čistí-čistý
- Tyká-tiká
- Nik-nyk

	Sluchová syntéza	zvládá	zvládá s pomocí	nezvládá
1	v-a-n-a			
2	k-o-s			
3	M-á-j-a			
4	ž-i-d-l-e			

Sluchová diferenciacie, body 0 – 1 - 2

1	Čistý – čistí		11	Zal – cal	
2	Váha – váha		12	Šij – žij	
3	Puk – buk		13	Nik – nyk	
4	Paní – páni		14	Hutí – hutý	
5	Klít – klín		15	Máj – maj	
6	Niř – nýt		16	Mut – put	
7	Chodí – hodí		17	Kam – kan	
8	Typ – typ		18	Vajk – vajk	
9	Cena – sena		19	Dože – douže	
10	Sudí – soudí		20	Hak – kah	

	Rytmus	zvládá	zvládá s pomocí	nezvládá
1	Vytleská rytmus /4 tóny			
2	Vytuká krátké – dlouhé			
3	Střídání dlaň – pěst o stůl			
4	Bzučák			
5	Umí básničku			

	Sluchová paměť – opakuje	zvládá	zvládá s pomocí	nezvládá
1	Máma má sukni.			
2	Máma má novou sukni.			
3	Máma má novou letní sukni.			
4	Máma má novou letní dlouhou sukni.			
5	Máma má novou letní dlouhou modrou sukni.			

Řeč

Výslovnost	bez problému	vady	
Artikulační obratnost	bez problému	obtíže	
Slovní zásoba	adekvátní	slabá	komunikuje ve větách

Vnímání času

- Seřadí děj (obrázky) podle posloupnosti – chápe a jmenuje, co se stalo nejdříve, později, naposled
- Postupně se orientuje ve dnech v týdnu – jmenuje – chápe pracovní dny a dny víkendu
- Chápe a přiřadí činnosti odpovídající jednotlivému ročnímu období
- Chápe a aktivně používá pojmy včera, dnes, zítra

Pedagog MŠ zahrnuje do ucelené pedagogické diagnostiky:

1. Odpovídající tělesný vývoj (výška cca 120 cm, váha cca 20 kg, stav dentice)
2. Úroveň hrubé motoriky, jemné motoriky a grafomotoriky
3. Odpovídající vývojovou úroveň percepce (kognitivní vyspělost) – schopnost vyjadřovat se o realitě, logické zapamatování, analytické myšlení, racionální přístup ke skutečnosti, zájem o nové poznatky, vizuomotorická koordinace, percepční zralost
 - řeč
 - sluchové vnímání
 - zrakové vnímání
 - prostorová orientace
 - vnímání času
 - základní matematické představy

4. Odpovídající úroveň práceschopnosti, pracovní výdrže, odolnosti vůči zátěži (volní složka), míra koncentrace pozornosti – zájem o záměrně řízené činnosti s cílem – dokončení úkolu, vyslechnout a zpracovat instrukci (zadání úkolu), podřídit se vedení, schopnost pracovat s chybou

5. Odpovídající úroveň osobnostní zralosti – emoční zralost – emocionální stabilita (méně impulzivních reakcí – egocentrismus, prosazování vlastního zájmu „libida“), dostatečná emoční kapacita pro motivované školní zaměstnání

6. Odpovídající úroveň sociálních schopností a dovedností – podřídit se autoritě učitele, pracovat pod vedením, zvládat samostatně vzhledem k věku odpovídající sociální situace, méně závislé na dopomoci dospělého, dostatečná úroveň sebeobslužných činností, přirozený sociální kontakt s vrstevníky

Uvedené oblasti, respektive jejich posouzení a vyhodnocení u konkrétního dítěte v posledním roku MŠ slouží jako podklad pedagogovi MŠ v komunikaci se zákonným zástupcem, který by měl být přehledným a uceleným způsobem informován o aktuálních možnostech svého dítěte. Jde o informace, kterou mohou sloužit i jako podklad při zvažování OŠD.

Shrnutí výše uvedených aspektů slouží rodičům jako vodítko ke zvážení, zda konzultovat úroveň školní připravenosti svého dítěte s odborným pracovištěm, popř. jakou míru a úroveň stimulace (přípravy) zahájit i v rámci domácího cvičení. Veškeré informace slouží k tomu, aby se eliminovala možnost nástupu dítěte do ZŠ, které není ve všech oblastech na odpovídající úrovni připravenosti a hrozilo by tak možné riziko školní neúspěšnosti (psychické přetížení, výukový deficit, školní neúspěšnost) – vše by se mělo stát výchozím bodem součinnosti MŠ-rodiče-dítě (zahájení stimulace v oblastech, kde dítě aktuálně podává snížený výkon)

Snahou je eliminovat možné rozvíjející se obranné mechanismy, které s velkou pravděpodobností mohou u dítěte méně vyzrálého pro vstup do ZŠ nastat: opozice, menší míra motivace, emoční labilita, úzkostnost, rychleji nastupující únava, dekoncentrace pozornosti, snížené sebevědomí.

Zralost, popř. nevyzrállost v práceschopnosti a pozornosti:

- dítě velmi často střídá činnosti, je nestálé, nevydrží u jedné
- není dostatečně znatelná záměrně (volní) koncentrace pozornosti při řízené činnosti
- odolnost vůči zátěži je nízká
- malá odolnost vůči rušivým vlivům vnějším, vnitřním, únavě
- dítě projevuje negativní postoj proti řízené činnosti, kterou si samo nevybralo
- má zájem pouze o hru
- při záměrně řízené činnosti potřebuje neustále individuální vedení, povzbuzování, v plnění úkolů je nesamostatné
- nevydrží ani po kratší dobu pracovat v klidu – výrazně se objevuje psychomotorický neklid
- projevuje samostatnost
- projevuje vytrvalost (v záměrně řízených činnostech cca 20-25 min)
- vydrží po domu cca 20 min pracovat v klidu

Zralost, popř. nevyzrállost v oblasti sociálních dovedností:

- Zvládá odloučení od rodičů
- Zvládá vzhledem k věku adaptaci na nové situace, prostředí, změny
- nedokáže navázat přiměřený kontakt – vážne komunikace
- zapojuje se do skupinových činnostech
- hra odpovídá věku dítěte – aktivně se zapojuje do úlohových her – pohlavní identifikace
- špatná adaptace na nové situace, prostředí

Zralost, popř. nevyzrállost v oblasti sociálních dovedností:

- obtíže v sebeobsluze:
 - ✓ má osvojené základní hygienické návyky a zvládá je bez dopomoci dospělého
 - ✓ samostatně se obleče a vysvleče, pozná svoje věci
 - ✓ oblečení si v rámci možností poskládá a uklidí
 - ✓ stolování- používá příbor, samostatně si nalije nápoj, namaže pomazánku,, zvládne odnést jídlo na podnose před i o stolování
- snížený smysl pro povinnosti a odpovědnost – prosazuje vlastní zájmy, veden principem „libida“
- postupně respektuje potřebu udržovat si pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorách (významnou roli zde sehrává výchova z rodiny – vedení dítěte)

Uvnitř
příloha
s náměty
aktivit
pro děti

Diagnostika dítěte předškolního věku

Co by dítě mělo umět
ve věku od 3 do 6 let

*Jiřina Bednářová,
Vlasta Šmardová*



moderní
metodika
pro rodiče
a učitele

předškoláci

metodika

edika.